

Οδηγός για τους χρήστες του Ευρωπαϊκού Συστήματος Μεταφοράς και Συσώρευσης Πιστωτικών Μονάδων ECTS

Εκπαίδευση και Κατάρτιση

Το Δίκτυο Ευρωπαϊκής Πληροφόρησης Europe Direct είναι μια υπηρεσία που σας βοηθάει να βρείτε απαντήσεις στα ερωτήματά σας σχετικά με την Ευρωπαϊκή Ένωση

Αριθμός χωρίς χρέωση (*): 00 800 6 7 8 9 10 11

(*)Ορισμένοι πάροχοι κινητής τηλεφωνίας δεν επιτρέπουν την πρόσβαση σε αριθμούς 00 800 ή ενδέχεται να χρεώνουν τις κλήσεις αυτού του τύπου.

Περισσότερες πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Ένωση είναι διαθέσιμες στο διαδίκτυο (<http://europa.eu>).

Δεδομένα σχετικά με την καταλογοποίηση βρίσκονται στο τέλος αυτής της έκδοσης.

Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 2009
ISBN: 978-92-79-09728-7
doi: 10.2766/88064

© Ευρωπαϊκές Κοινότητες, 2009

Η αναπαραγωγή επιτρέπεται εφόσον αναφέρεται η πηγή.

Οδηγός για τους χρήστες του Ευρωπαϊκού Συστήματος Μεταφοράς και Συσώρευσης Πιστωτικών Μονάδων ECTS

Βρυξέλλες, 6 Φεβρουαρίου 2009

Περιεχόμενα

Εισαγωγή	7
1. Το ECTS και ο Ευρωπαϊκός Χώρος Ανώτατης Εκπαίδευσης (Διαδικασία της Μπολόνια).....	9
2. Τα βασικά χαρακτηριστικά του ECTS	11
3. Επεξήγηση των βασικών χαρακτηριστικών του ECTS	13
3.1. Το ECTS ως φοιτητο-κεντρικό σύστημα πιστωτικών μονάδων.....	13
3.2. Το ECTS και τα μαθησιακά αποτελέσματα	13
3.3. ECTS, επίπεδα και περιγραφικοί δείκτες επιπέδων	15
3.4. Πιστωτικές μονάδες ECTS και φόρτος εργασίας	16
4. Η εφαρμογή του ECTS στα Ιδρύματα Ανώτατης Εκπαίδευσης.....	17
4.1. Κατανομή πιστωτικών μονάδων ECTS	17
4.2. Απονομή πιστωτικών μονάδων ECTS.....	20
4.3. Συσσώρευση πιστωτικών μονάδων ECTS και πρόοδος.....	21
4.4. Μεταφορά πιστωτικών μονάδων σύμφωνα με το σύστημα ECTS	21
4.5. Το ECTS και η δια βίου μάθηση.....	23
5. Διασφάλιση ποιότητας και ECTS	25
6. Βασικά έγγραφα του ECTS.....	27
6.1. Ενημερωτικός Οδηγός Σπουδών.....	27
6.2. Έντυπο Αίτησης Φοιτητή	28
6.3. Συμφωνία Σπουδών	29
6.4. Πιστοποιητικό Αναλυτικής Βαθμολογίας.....	30

7. Έγγραφα αναφοράς για περαιτέρω ενημέρωση.....	31
7.1. Συστήματα πιστωτικών μονάδων και τίτλων σπουδών/ προσόντων.....	31
7.2. Σχεδιασμός προγραμμάτων σπουδών.....	32
7.3. Μαθησιακά αποτελέσματα.....	32
7.4. Εθνικές εκδόσεις	33
8. Γλωσσάριο	35
Παράρτημα 1 Η χρήση του ECTS από την πλευρά των εκπαιδευόμενων.....	37
Παράρτημα 2 Προτάσεις για τα ιδρύματα σχετικά με την αναγνώριση των περιόδων σπουδών στο εξωτερικό στο πλαίσιο των διμερών συμφωνιών.....	39
Παράρτημα 3 Πίνακας Βαθμολογίας ECTS.....	41
Παράρτημα 4 Βασικά έγγραφα.....	45
Παράρτημα 5 Επισκόπηση εθνικών διατάξεων σχετικά με τον αριθμό των ωρών μάθησης ανά ακαδημαϊκό έτος.....	59

Εισαγωγή

Αυτός ο Οδηγός για τους χρήστες του ECTS περιλαμβάνει κατευθυντήριες γραμμές για την εφαρμογή του Ευρωπαϊκού Συστήματος Μεταφοράς και Συσώρευσης Πιστωτικών Μονάδων (ECTS). Επίσης παρουσιάζει τα βασικά έγγραφα του ECTS. Ο Οδηγός έχει ως σκοπό να βοηθήσει τους εκπαιδευόμενους, το ακαδημαϊκό και διοικητικό προσωπικό των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης καθώς και τους λοιπούς ενδιαφερόμενους.

Ο Οδηγός για τους χρήστες, που εκδόθηκε το 2009 στηρίζεται στην παλαιότερη έκδοση του 2005. Έχει επικαιροποιηθεί προκειμένου να λάβει υπόψη τις εξελίξεις στη διαδικασία της Μπολόνια, την ολοένα και μεγαλύτερη σημασία της δια βίου μάθησης, τη διατύπωση πλαισίων τίτλων σπουδών και την αυξανόμενη χρήση των μαθησιακών αποτελεσμάτων. Συντάχθηκε με τη βοήθεια εμπειρογνώμωνων από ενώσεις ενδιαφερομένων και συμβούλων για το ECTS, και υποβλήθηκε για γνωμάτευση σε ενώσεις ενδιαφερομένων, σε εμπειρογνώμονες των Κρατών Μελών και στην Ομάδα Παρακολούθησης και Προώθησης της διαδικασίας της Μπολόνια (Bologna Follow-up Group). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συντόνισε τη διαδικασία σύνταξης και διαβούλευσης και είναι υπεύθυνη για τις τελικές διατυπώσεις του Οδηγού.

Το ECTS¹ είναι ένα εργαλείο που βοηθάει στο σχεδιασμό, την περιγραφή και την παρουσίαση προγραμμάτων σπουδών καθώς και την απονομή τίτλων σπουδών ανώτατης εκπαίδευσης. Η χρήση του ECTS, σε συνδυασμό με τα πλαίσια τίτλων σπουδών βασισμένων στα μαθησιακά αποτελέσματα, καθιστά τα προγράμματα και τους τίτλους σπουδών περισσότερο διαφανείς και διευκολύνει την αναγνώριση των τίτλων σπουδών. Το ECTS μπορεί να εφαρμοστεί σε όλους τους τύπους προγραμμάτων, ασχέτως του τρόπου με τον οποίο προσφέρονται (βασισμένα σε ακαδημαϊκή διδασκαλία, επαγγελματική κατάρτιση), της ιδιότητας του εκπαιδευομένου (πλήρους ή μερικής φοίτησης) και όλων των ειδών μάθησης (τυπική, μη τυπική και άτυπη).

Στην πρώτη ενότητα του Οδηγού, το σύστημα ECTS τοποθετείται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης που δημιουργήθηκε με τη Διαδικασία της Μπολόνια. Αυτή η ενότητα αναφέρεται επίσης στο ρόλο του ECTS στο Πλαίσιο Τίτλων σπουδών του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης² (που αναφέρεται σε αυτόν τον Οδηγό ως Πλαίσιο Τίτλων σπουδών της Μπολόνια).

Η δεύτερη ενότητα περιλαμβάνει τα βασικά χαρακτηριστικά του ECTS. Αυτά αποτελούν μια συνοπτική επισκόπηση του ECTS και των κύριων λειτουργιών του, για τις οποίες υπάρχει ευρεία συναίνεση. Η ενότητα των βασικών χαρακτηριστικών του ECTS διατίθεται επίσης και σε ξεχωριστό φυλλάδιο.

Στην τρίτη ενότητα δίδονται λεπτομερείς εξηγήσεις σχετικά με τα βασικά χαρακτηριστικά. Η τέταρτη ενότητα προσφέρει καθοδήγηση σχετικά με το πώς μπορεί να τεθεί σε εφαρμογή το ECTS στα ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης, ενώ η πέμπτη ενότητα πραγματεύεται το πώς το ECTS συμπληρώνει τα εργαλεία διασφάλισης ποιότητας των ιδρυμάτων.

¹ Το ECTS χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά το 1989 ως πιλοτικό σχήμα στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus, προκειμένου να διευκολύνει την αναγνώριση των περιόδων σπουδών στο εξωτερικό των μετακινούμενων φοιτητών.

² Ομάδα Εργασίας της Μπολόνια για τα Ευρωπαϊκά Πλαίσια Τίτλων Σπουδών (2005) A Framework for Qualifications of the European Higher Education Area, http://www.bologna-bergen2005.no/Docs/00-Main_doc/050218_QF_EHEA.pdf

Η τελευταία ενότητα παρουσιάζει τα βασικά έγγραφα του ECTS, προτάσεις για περαιτέρω ενημέρωση σχετικά με το ECTS και ένα γλωσσάριο των όρων που χρησιμοποιούνται σε αυτόν τον Οδηγό.

1. Το ECTS και ο Ευρωπαϊκός Χώρος Ανώτατης Εκπαίδευσης (Διαδικασία της Μπολόνια)

Το ECTS είναι το σύστημα πιστωτικών μονάδων που χρησιμοποιείται στον Ευρωπαϊκό Χώρο Ανώτατης Εκπαίδευσης (EXAE) και αφορά όλες τις χώρες³ που συμμετέχουν στη Διαδικασία της Μπολόνια⁴. Το ECTS αποτελεί έναν από τους ακρογωνιαίους λίθους της Διαδικασίας της Μπολόνια⁵. Οι περισσότερες χώρες που συμμετέχουν στη Διαδικασία της Μπολόνια έχουν υιοθετήσει θεσμικά το ECTS για τα συστήματά τους της ανώτατης εκπαίδευσης.

Μεταξύ άλλων στόχων, η Διαδικασία της Μπολόνια αποσκοπεί στη *θέσπιση ενός συστήματος πιστωτικών μονάδων ως κατάλληλου μέσου προώθησης μιας πιο διευρυμένης κινητικότητας των φοιτητών*⁶. Το ECTS συμβάλλει σε αρκετούς άλλους στόχους της Μπολόνια:

- Οι πιστωτικές μονάδες ECTS είναι στοιχείο-κλειδί του Πλαισίου Τίτλων

σπουδών της Μπολόνια⁷, που είναι συμβατό με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Τίτλων σπουδών/ Προσόντων για τη δια βίου μάθηση (ΕΠΤΣ).⁸ Σύμφωνα με το Πλαίσιο Τίτλων σπουδών/ Προσόντων της Μπολόνια, ο πρώτος και ο δεύτερος κύκλος σπουδών έχουν το δικό τους εύρος πιστωτικών μονάδων (βλ. ενότητα 3.3). Συνεπώς, οι πιστωτικές μονάδες ECTS χρησιμοποιούνται για τη διαμόρφωση των εθνικών πλαισίων τίτλων σπουδών/ προσόντων για την ανώτατη εκπαίδευση, τα οποία ενδέχεται να περιλαμβάνουν πιο λεπτομερείς εθνικές ρυθμίσεις σχετικά με τη χορήγηση των πιστωτικών μονάδων.

- Το ECTS βοηθάει τα ιδρύματα να θέσουν σε εφαρμογή το στόχο της διασφάλισης ποιότητας (βλ. πέμπτη ενότητα). Σε μερικές χώρες το ECTS αποτελεί προϋπόθεση για την

³ Σε μερικές χώρες υπάρχουν εθνικά συστήματα ή συστήματα των Ιδρυμάτων παράλληλα με το σύστημα ECTS.

⁴ Η Διαδικασία της Μπολόνια επί του παρόντος έχει υπογραφεί από 46 χώρες. Για την πλήρη λίστα ανατρέξτε στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.bologna2009benelux.org>

⁵ Ιστότοπος της Γραμματείας της διαδικασίας της Μπολόνια Benelux 2009: <http://www.bologna2009benelux.org>

⁶ Το ίδιο

⁷ Για περισσότερες πληροφορίες βλ. <http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/documents/QFEHEAMay2005.Pdf>

⁸ Σύσταση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Τίτλων Σπουδών/ Προσόντων για τη δια βίου μάθηση (http://ec.europa.eu/education/policies/educ/eqf/reco8_en.pdf), 2008. Τα τρία επίπεδα του Πλαισίου της Μπολόνια και το υπο-επίπεδο για τον σύντομο κύκλο αντιστοιχούν στο πέμπτο, έκτο, έβδομο και όγδοο επίπεδο του ΕΠΤΣ για τον τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης.

πιστοποίηση των προγραμμάτων
σπουδών ανώτατης εκπαίδευσης ή
των τίτλων σπουδών.

- Το ECTS χρησιμοποιείται επίσης
ολοένα και περισσότερο από

ιδρύματα σε άλλες ηπείρους και έτσι
συμβάλλει στην ανάπτυξη της
παγκόσμιας διάστασης της
Διαδικασίας της Μπολόνια.

2. Τα βασικά χαρακτηριστικά του ECTS

Το ECTS

Το ECTS είναι ένα φοιτητο-κεντρικό σύστημα για τη συσσώρευση και μεταφορά πιστωτικών μονάδων, βασιζόμενο στην διαφάνεια των μαθησιακών αποτελεσμάτων και των διαδικασιών μάθησης. Αποσκοπεί στη διευκόλυνση του προγραμματισμού, της πραγματοποίησης, της αξιολόγησης, της αναγνώρισης και της επικύρωσης των τίτλων σπουδών και των ενοτήτων μάθησης καθώς και της κινητικότητας των φοιτητών. Το ECTS χρησιμοποιείται ευρέως στην τυπική ανώτατη εκπαίδευση και μπορεί να εφαρμοστεί σε άλλες δραστηριότητες δια βίου μάθησης.

Πιστωτικές μονάδες ECTS

Οι πιστωτικές μονάδες ECTS εκφράζουν το φόρτο εργασίας που χρειάζονται οι φοιτητές για να επιτύχουν τα αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Τα μαθησιακά αποτελέσματα περιγράφουν τί αναμένεται να ξέρει, να καταλαβαίνει και να είναι ικανός να κάνει ο εκπαιδευόμενος μετά την επιτυχή ολοκλήρωση μιας διαδικασίας μάθησης. Συνδέονται με περιγραφικούς δείκτες επιπέδων στο ευρωπαϊκό και στα εθνικά πλαίσια τίτλων σπουδών/προσόντων.

Ο φόρτος εργασίας συνίσταται στο χρόνο που υπολογίζεται ότι χρειάζεται τυπικά να αφιερώσει ένας φοιτητής για να ολοκληρώσει όλες τις μαθησιακές δραστηριότητες (όπως είναι η παρακολούθηση παραδόσεων, τα σεμινάρια, οι εργασίες, η πρακτική άσκηση, η ανεξάρτητη ιδιωτική μελέτη και οι εξετάσεις) που απαιτούνται για την επίτευξη των αναμενόμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων.

60 πιστωτικές μονάδες ECTS αντιστοιχούν στο φόρτο εργασίας ενός ολόκληρου έτους τυπικής μάθησης πλήρους φοίτησης (ακαδημαϊκό έτος) και τα συναφή μαθησιακά αποτελέσματα. Στις περισσότερες περιπτώσεις, ο φόρτος εργασίας του φοιτητή κυμαίνεται από 1.500 έως 1.800 ώρες για ένα ακαδημαϊκό έτος, όπου μία πιστωτική μονάδα αντιστοιχεί σε 25 έως 30 ώρες εργασίας.

Χρήση πιστωτικών μονάδων ECTS

Οι πιστωτικές μονάδες κατανέμονται σε τίτλους σπουδών ή ολοκληρωμένα προγράμματα σπουδών, καθώς επίσης και στις εκπαιδευτικές συνιστώσες τους (όπως ενότητες μαθημάτων, μεμονωμένα μαθήματα, εκπόνηση πτυχιακής ή διπλωματικής εργασίας, πρακτική άσκηση και εργασία στο εργαστήριο). Ο αριθμός των πιστωτικών μονάδων που αποδίδονται σε κάθε συνιστώσα βασίζεται στη βαρύτητά της από την άποψη του φόρτου εργασίας που χρειάζονται οι φοιτητές ώστε να επιτύχουν τα μαθησιακά αποτελέσματα σε πλαίσιο τυπικής εκπαίδευσης.

Οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται στους φοιτητές (πλήρους ή μερικής φοίτησης) μετά την ολοκλήρωση των μαθησιακών δραστηριοτήτων που απαιτούνται από ένα τυπικό πρόγραμμα σπουδών ή από μία μόνο εκπαιδευτική συνιστώσα και την επιτυχή αξιολόγηση των μαθησιακών αποτελεσμάτων που επιτεύχθηκαν. Οι πιστωτικές μονάδες μπορούν να συσσωρευτούν με σκοπό την απόκτηση τίτλων σπουδών, όπως αποφασίζει το ίδρυμα που απονέμει τον τίτλο. Εάν οι φοιτητές έχουν επιτύχει μαθησιακά αποτελέσματα σε άλλα πλαίσια μάθησης ή σε διαφορετικά χρονικά πλαίσια (τυπική, μη τυπική ή άτυπη μάθηση), οι σχετικές πιστωτικές μονάδες μπορούν να απονεμηθούν μετά

από επιτυχή αξιολόγηση, επικύρωση ή αναγνώριση αυτών των μαθησιακών αποτελεσμάτων.

Οι πιστωτικές μονάδες που απονέμονται σε ένα πρόγραμμα μπορούν να μεταφερθούν σε άλλο πρόγραμμα, που προσφέρει το ίδιο ή διαφορετικό ίδρυμα. Η μεταφορά αυτή μπορεί να γίνει μόνον εάν το ίδρυμα που χορηγεί τον τίτλο σπουδών αναγνωρίζει τις πιστωτικές μονάδες και τα συνδεδεμένα με αυτές μαθησιακά αποτελέσματα. Τα ιδρύματα-εταίροι πρέπει να συμφωνούν εκ των προτέρων για την αναγνώριση περιόδων σπουδών στο εξωτερικό.

Η μεταφορά και η συσσώρευση πιστωτικών μονάδων διευκολύνονται με τη χρήση των βασικών εγγράφων του ECTS (Ενημερωτικός Οδηγός Σπουδών, Έντυπο Αίτησης Φοιτητή, Συμφωνία Σπουδών, Πιστοποιητικό Αναλυτικής Βαθμολογίας) καθώς και με το Παράρτημα Διπλώματος.

3. Επεξήγηση των βασικών χαρακτηριστικών του ECTS

Τα βασικά χαρακτηριστικά του ECTS περιγράφουν συνοπτικά το Ευρωπαϊκό Σύστημα Μεταφοράς και Συσσώρευσης Πιστωτικών Μονάδων. Αυτή η ενότητα επεξηγεί λεπτομερώς τις έννοιες και τις λειτουργίες που σχετίζονται με το ECTS. Παρουσιάζει επίσης πώς αυτές οι έννοιες και οι λειτουργίες αλληλεπιδρούν συμπληρώνοντας η μία την άλλη και επομένως καθιστούν δυνατές τις βασικές λειτουργίες του ECTS: τη συσσώρευση και τη μεταφορά (οι οποίες και αναλύονται στην τέταρτη ενότητα).

3.1. Το ECTS ως φοιτητο-κεντρικό σύστημα πιστωτικών μονάδων

Από τα βασικά χαρακτηριστικά:

«Το ECTS είναι ένα φοιτητο-κεντρικό σύστημα»

Το ECTS είναι ένα φοιτητο-κεντρικό σύστημα διότι βοηθάει τα ιδρύματα να μετατοπίσουν την έμφαση στο σχεδιασμό και την πραγματοποίηση των προγραμμάτων από τις παραδοσιακές καθηγητο-κεντρικές προσεγγίσεις σε προσεγγίσεις που εξυπηρετούν τις ανάγκες και τις προσδοκίες του εκπαιδευόμενου. Στις παραδοσιακές καθηγητο-κεντρικές προσεγγίσεις, οι απαιτήσεις του μαθήματος, η γνώση και η ίδια η διδακτική διαδικασία εθεωρούντο ως τα κύρια στοιχεία των εκπαιδευτικών προγραμμάτων. Η φοιτητο-κεντρική μάθηση θέτει τη μάθηση στο κέντρο του σχεδιασμού και της πραγματοποίησης των αναλυτικών προγραμμάτων και προσφέρει στους εκπαιδευόμενους περισσότερες επιλογές σχετικά με το περιεχόμενο, τον τρόπο, τον ρυθμό και τον τόπο της μάθησης.

Σε μια τέτοια φοιτητο-κεντρική προσέγγιση, τα ιδρύματα αναλαμβάνουν τον ρόλο να διευκολύνουν και να ενισχύουν τους εκπαιδευόμενους, προκειμένου να διαμορφώσουν το δικό τους πρόγραμμα μάθησης, καθώς και να τους βοηθήσουν να επενδύσουν στον προσωπικό τους τρόπο μάθησης και τις προσωπικές τους μαθησιακές εμπειρίες.

Με τη χρήση των μαθησιακών αποτελεσμάτων και του φόρτου εργασίας του εκπαιδευόμενου στον σχεδιασμό και την παράδοση των αναλυτικών προγραμμάτων, το ECTS συμβάλλει στην τοποθέτηση του εκπαιδευόμενου στο κέντρο της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Με την κατανομή πιστωτικών μονάδων στις εκπαιδευτικές συνιστώσες διευκολύνει τη δημιουργία ευέλικτων μαθησιακών διαδρομών. Επιπλέον, το ECTS, σε συνδυασμό με βασισμένα στα μαθησιακά αποτελέσματα πλαίσια τίτλων σπουδών/προσόντων:

- θεσπίζει έναν στενότερο δεσμό μεταξύ των εκπαιδευτικών προγραμμάτων και των απαιτήσεων της αγοράς εργασίας μέσω της χρήσης των μαθησιακών αποτελεσμάτων, ενισχύοντας έτσι τις επιλογές των ενημερωμένων εκπαιδευομένων.
- ενθαρρύνει την ευρύτερη πρόσβαση και συμμετοχή στη δια βίου μάθηση, καθιστώντας τα προγράμματα πιο ευέλικτα και διευκολύνοντας την αναγνώριση προηγούμενων επιτευγμάτων
- διευκολύνει την κινητικότητα εντός ενός ιδρύματος ή χώρας, από ίδρυμα σε ίδρυμα, από χώρα σε χώρα, και μεταξύ διαφορετικών εκπαιδευτικών τομέων και πλαισίων μάθησης (π.χ. τυπική, μη τυπική ή άτυπη μάθηση).

3.2. Το ECTS και τα μαθησιακά αποτελέσματα

Από τα βασικά χαρακτηριστικά:

«Τα μαθησιακά αποτελέσματα περιγράφουν τί αναμένεται να ξέρει ο εκπαιδευόμενος, να καταλαβαίνει και να είναι ικανός να κάνει μετά την επιτυχή ολοκλήρωση μιας διαδικασίας μάθησης»

Τα μαθησιακά αποτελέσματα είναι επαληθεύσιμες διατυπώσεις αυτών που οι εκπαιδευόμενοι, οι οποίοι έχουν αποκτήσει κάποιο συγκεκριμένο τίτλο σπουδών/ προσόν ή έχουν ολοκληρώσει ένα πρόγραμμα σπουδών ή τις εκπαιδευτικές συνιστώσες του, αναμένεται να γνωρίζουν, να κατανοούν και να μπορούν να κάνουν. Έτσι δίδουν έμφαση στη σύνδεση ανάμεσα στη διδασκαλία, τη μάθηση και την αξιολόγηση.

Οι διατυπώσεις των μαθησιακών αποτελεσμάτων χαρακτηρίζονται κυρίως από τη χρήση ρημάτων ενεργητικής φωνής που εκφράζουν την γνώση, την κατανόηση, την εφαρμογή, την ανάλυση, τη σύνθεση και την αξιολόγηση, κλπ.⁹

Η χρήση των μαθησιακών αποτελεσμάτων καθιστά τους σκοπούς των προγραμμάτων σπουδών σαφέστερους και ευκολότερα κατανοητούς στους φοιτητές, τους εργοδότες και άλλους ενδιαφερόμενους φορείς. Επιπλέον διευκολύνεται η σύγκριση των τίτλων σπουδών/ προσόντων και η αναγνώριση των επιτευγμάτων.

Στο ECTS, η διατύπωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων είναι η βάση για τον υπολογισμό του φόρτου εργασίας και συνεπώς για την κατανομή των πιστωτικών μονάδων. Όταν οι υπεύθυνοι για το σχεδιασμό των εκπαιδευτικών προγραμμάτων θεσπίζουν το προφίλ των τίτλων σπουδών και τα αναμενόμενα μαθησιακά

αποτελέσματα του προγράμματος και των εκπαιδευτικών συνιστωσών του, οι πιστωτικές μονάδες ECTS τους βοηθούν να είναι ρεαλιστές σε ό,τι αφορά τον απαραίτητο φόρτο εργασίας και να επιλέγουν συνετά τις μαθησιακές και διδακτικές μεθόδους καθώς και τις μεθόδους αξιολόγησης. Οι ενδιαφερόμενοι, όπως είναι οι εκπαιδευόμενοι και οι εργοδότες, μπορούν να συμβάλουν εποικοδομητικά στη διατύπωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων.

Η επιτυχής αξιολόγηση των μαθησιακών αποτελεσμάτων αποτελεί προϋπόθεση για τη απονομή πιστωτικών μονάδων σε έναν εκπαιδευόμενο. Επομένως, οι διατυπώσεις των μαθησιακών αποτελεσμάτων για τις εκπαιδευτικές συνιστώσες των προγραμμάτων θα πρέπει να συνοδεύονται πάντα από σαφή και κατάλληλα κριτήρια αξιολόγησης για τη απονομή των πιστωτικών μονάδων, ώστε να είναι δυνατόν να διαπιστωθεί εάν ο εκπαιδευόμενος έχει αποκτήσει την επιθυμητή γνώση, την κατανόηση και τις ικανότητες.

Υπάρχουν δύο προσεγγίσεις: τα μαθησιακά αποτελέσματα μπορεί να είναι είτε διατυπώσεις οριακών επιτευγμάτων (καταδεικνύοντας τις ελάχιστες απαιτήσεις για επιτυχή αποτελέσματα), ή να συντάσσονται ως σημεία αναφοράς που περιγράφουν την τυπική περίπτωση (καταδεικνύοντας το αναμενόμενο επίπεδο επίδοσης των επιτυχόντων εκπαιδευόμενων). Σε κάθε περίπτωση, οι διατυπώσεις σχετικά με τα μαθησιακά αποτελέσματα πρέπει να προσδιορίζουν τον ορισμό που χρησιμοποιείται.

Οι προσεγγίσεις βάσει των μαθησιακών αποτελεσμάτων καθιστούν επίσης δυνατή την αξιολόγηση των γνώσεων, των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων που αποκτώνται σε πλαίσια άλλα από αυτά της τυπικής ανώτατης εκπαίδευσης (μη τυπική ή άτυπη μάθηση), τη χορήγηση πιστωτικών μονάδων και συνεπώς την αναγνώρισή τους για την απονομή ενός τίτλου σπουδών/ προσόντος (βλ. ενότητα 4.5).

⁹ Ομάδα Εργασίας της Μπολόνια για τα ευρωπαϊκά πλαίσια τίτλων σπουδών (2005) *A Framework for Qualifications of the European Higher Education Area*, σελ. 38, http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/documents/050218_QF_EHEA.pdf

Σχήμα 1 – “Μαθησιακά αποτελέσματα” και “Ικανότητες” όπως καθορίζονται στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ανώτατης Εκπαίδευσης:

Στην Ευρώπη χρησιμοποιούνται αρκετοί όροι σχετικά με τα “μαθησιακά αποτελέσματα” και τις “ικανότητες” με διαφορετικές σημασιολογικές αποχρώσεις και σε κάπως διαφορετικά πλαίσια αναφοράς. Σε κάθε περίπτωση πάντως αυτά αναφέρονται σε ό,τι ο εκπαιδευόμενος θα γνωρίζει, θα κατανοεί και θα μπορεί να κάνει στο τέλος μιας μαθησιακής εμπειρίας. Η ευρεία χρήση τους είναι μέρος της τομής που τοποθετεί τον εκπαιδευόμενο στο κέντρο της ανώτατης εκπαιδευτικής εμπειρίας. Αυτή η τομή αποτελεί θεμέλιο του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης, της Διαδικασίας της Μπολόνια και του ECTS.

1. Στο Πλαίσιο Τίτλων Σπουδών/ Προσόντων για τον ΕΧΑΕ (Πλαίσιο της Μπολόνια) τα μαθησιακά αποτελέσματα (συμπεριλαμβανομένων και των ικανοτήτων) θεωρούνται ως τα συνολικά αποτελέσματα της μάθησης. Το Πλαίσιο βασίζεται στους «Περιγραφικούς Δείκτες του Δουβλίνου», που διαμορφώθηκαν από την Κοινή Πρωτοβουλία για την Ποιότητα (Joint Quality Initiative). Αυτοί οι περιγραφικοί δείκτες αποτελούνται από γενικές διατυπώσεις των τυπικών προσδοκιών ή επιτεύξεις επιπέδων ικανοτήτων και τις δυνατότητες που συνδέονται με τους κύκλους της Μπολόνια. Η λέξη *ικανότητα* χρησιμοποιείται σε αυτή την περίπτωση με την ευρύτερη έννοια, επιτρέποντας τη διαβάθμιση των δυνατοτήτων ή δεξιοτήτων. (http://www.bologna-bergen2005.no/Docs/00-Main_doc/050218_QF_EHEA.pdf)

2. Το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Τίτλων Σπουδών/ Προσόντων για την προώθηση της δια βίου μάθησης αντιθέτως κάνει διάκριση μεταξύ της γνώσης, των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων. Χρησιμοποιεί τον ακόλουθο ορισμό: «*ικανότητα* σημαίνει αποδεδειγμένη επάρκεια στη χρήση γνώσεων, δεξιοτήτων και προσωπικών, κοινωνικών ή/και μεθοδολογικών δυνατοτήτων σε περιστάσεις εργασίας ή σπουδών και στην επαγγελματική ή/και προσωπική ανάπτυξη. Στο Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Τίτλων Σπουδών/ Προσόντων, η περιγραφή ως προς τις ικανότητες αφορά την υπευθυνότητα και την αυτονομία». Σε αυτή την περίπτωση ο όρος ικανότητα κατανοείται με πιο περιορισμένο τρόπο, ως η ικανότητα της μεταφοράς της γνώσης στην πράξη. (http://ec.europa.eu/education/policies/educ/eqf/rec08_en.pdf)

3. Το Project Tuning (Προσαρμόζοντας Εκπαιδευτικές Δομές στην Ευρώπη) κάνει μια σαφή διάκριση μεταξύ μαθησιακών αποτελεσμάτων και ικανοτήτων προκειμένου να είναι διακριτοί οι διαφορετικοί ρόλοι των άμεσα εμπλεκόμενων στη μαθησιακή διαδικασία: του διδακτικού προσωπικού και των φοιτητών/εκπαιδευόμενων. Για το Tuning οι ικανότητες αντιπροσωπεύουν ένα δυναμικό συνδυασμό γνώσεων, κατανόησης, δεξιοτήτων, δυνατοτήτων και συμπεριφορών και διακρίνονται σε ικανότητες ειδικές ανά τομέα σπουδών και γενικές. Στόχος μιας διαδικασίας μάθησης και ενός εκπαιδευτικού προγράμματος είναι η προαγωγή των ικανοτήτων. Σύμφωνα με το Tuning, τα μαθησιακά αποτελέσματα εκφράζουν το επίπεδο των ικανοτήτων που αποκτώνται από τον εκπαιδευόμενο. Τα μαθησιακά αποτελέσματα διατυπώνονται από το διδακτικό προσωπικό, κατά προτίμηση βάσει της συμβολής από ενδιαφερόμενους εντός και εκτός του Ιδρύματος. (<http://tuning.unideusto.org/tuningeu> ή <http://www.rug.nl/let/tuningeu>)

3.3. ECTS, επίπεδα και περιγραφικοί δείκτες επιπέδων

Από τα βασικά χαρακτηριστικά:

«Τα μαθησιακά αποτελέσματα αναφέρονται σε περιγραφικούς δείκτες επιπέδων στο ευρωπαϊκό και στα εθνικά πλαίσια τίτλων σπουδών/ προσόντων».

Το Ευρωπαϊκό και τα εθνικά πλαίσια τίτλων σπουδών/ προσόντων βασίζονται σε συμφωνημένους περιγραφικούς δείκτες επιπέδων, με μαθησιακά αποτελέσματα και πιστωτικές μονάδες που είναι συναφή με αυτά τα επίπεδα. Το Πλαίσιο της Μπολόνια έχει συμφωνημένους περιγραφικούς δείκτες κύκλων με μαθησιακά αποτελέσματα και εύρος πιστωτικών μονάδων. Οι περιγραφικοί δείκτες κύκλων της Μπολόνια είναι γνωστοί ως «περιγραφικοί δείκτες του Δουβλίνου»¹⁰:

«Οι Περιγραφικοί Δείκτες του Δουβλίνου παρέχουν γενικές διατυπώσεις των τυπικών προσδοκιών επιτευγμάτων και δυνατοτήτων συνδεδεμένων με τίτλους σπουδών/ προσόντων που αντιπροσωπεύουν το τέλος κάθε κύκλου της Μπολόνια. Δεν νοούνται να είναι καθοδηγητικοί, δεν αντιπροσωπεύουν κατώτατο όριο ή ελάχιστες απαιτήσεις και δεν είναι εξαντλητικοί, παρόμοια ή ισοδύναμα χαρακτηριστικά μπορούν να προστεθούν ή να αντικατασταθούν. Οι περιγραφικοί δείκτες επιδιώκουν να προσδιορίσουν τη φύση του τίτλου σπουδών/ προσόντος ».¹¹
(Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τους Περιγραφικούς Δείκτες του Δουβλίνου δείτε τις αναφορές στη βιβλιογραφία).

¹⁰ Το ίδιο, σελ. 65

¹¹ Ομάδα Εργασίας της Μπολόνια για τα ευρωπαϊκά πλαίσια τίτλων σπουδών (2005) A Framework for Qualifications of the European Higher Education Area, σελ. 65
http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/documents/050218_QF_EHEA.pdf

Οι δύο πρώτοι κύκλοι της Μπολόνια σχετίζονται με το ακόλουθο εύρος διακύμανσης πιστωτικών μονάδων ECTS:¹²

- Οι τίτλοι σπουδών πρώτου κύκλου περιλαμβάνουν τυπικά 180-240 πιστωτικές μονάδες ECTS.
- Οι τίτλοι σπουδών δευτέρου κύκλου περιλαμβάνουν τυπικά 90-120 πιστωτικές μονάδες ECTS, με 60 πιστωτικές μονάδες ECTS τουλάχιστον στο επίπεδο του 2^{ου} κύκλου.

Αυτό το εύρος διακύμανσης πιστωτικών μονάδων συνάδει με το βασικό χαρακτηριστικό του ECTS που δηλώνει ότι 60 πιστωτικές μονάδες ECTS αντιστοιχούν στο φόρτο εργασίας ενός ολόκληρου ακαδημαϊκού έτους πλήρους φοίτησης¹³ σε ένα πρόγραμμα τυπικής μάθησης. Αυτός ο κανόνας ισχύει για όλους τους τίτλους σπουδών της ανώτατης εκπαίδευσης ανεξαρτήτως του επιπέδου.

Τα εθνικά πλαίσια τίτλων σπουδών/ προσόντων μπορεί να περιλαμβάνουν επίπεδα (ή ενδιάμεσους τίτλους σπουδών/ προσόντα) στο πλαίσιο των τριών κύκλων της Μπολόνια (π.χ. ένα σύντομο κύκλο στο πλαίσιο πρώτου κύκλου). Αυτά τα επίπεδα επιτρέπουν στα ιδρύματα να δομούν ένα συγκεκριμένο τίτλο σπουδών/ προσόντα και να ρυθμίζουν την πρόοδο μέσω του τίτλου σπουδών.

Οι πιστωτικές μονάδες περιγράφονται πάντα από το επίπεδο στο οποίο χορηγούνται, βάσει του επιπέδου των μαθησιακών αποτελεσμάτων του προγράμματος ή της συνιστώσας. Μόνο οι πιστωτικές μονάδες που απονέμονται στο κατάλληλο επίπεδο μπορούν να συσσωρευτούν για την απόκτηση ενός τίτλου σπουδών/ προσόντος. Το κατάλληλο επίπεδο δηλώνεται στους εθνικούς ή ιδρυματικούς κανόνες προόδου (βλ. επίσης ενότητα

4.3).

3.4. Πιστωτικές μονάδες ECTS και φόρτος εργασίας

Από τα βασικά χαρακτηριστικά:

«Ο φόρτος εργασίας δηλώνει το χρόνο που τυπικά χρειάζονται οι φοιτητές για να ολοκληρώσουν όλες τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες (όπως είναι η παρακολούθηση παραδόσεων, τα σεμινάρια, οι εργασίες, οι πρακτικές εργασίες, η ανεξάρτητη ιδιωτική μελέτη και οι εξετάσεις) που απαιτούνται για την επίτευξη των αναμενόμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων».

Πριν από τον υπολογισμό του φόρτου εργασίας που συνδέεται με ένα πρόγραμμα σπουδών ή μία εκπαιδευτική συνιστώσα, πρέπει να προσδιορίζονται τα μαθησιακά αποτελέσματα. Αυτά τα μαθησιακά αποτελέσματα αποτελούν τη βάση για την επιλογή των κατάλληλων μαθησιακών δραστηριοτήτων και ενός σταθερού υπολογισμού του φόρτου εργασίας που είναι απαραίτητος για να την ολοκληρώσουν.

Ο υπολογισμός του φόρτου εργασίας δεν πρέπει να βασίζεται μόνο στις ώρες διδασκαλίας (δηλ. ώρες που αφιερώνουν οι φοιτητές σε δραστηριότητες υπό την καθοδήγηση του διδακτικού προσωπικού). Περικλείει όλες τις μαθησιακές δραστηριότητες που απαιτούνται για την επίτευξη των αναμενόμενων

¹² Δεν υπάρχει ομοφωνία σχετικά με τη χρησιμότητα των πιστωτικών μονάδων για τον τρίτο κύκλο, αλλά τεχνικά είναι δυνατή η κατανομή πιστωτικών μονάδων σε κάθε κύκλο.

¹³ Στις περισσότερες περιπτώσεις, ο φόρτος εργασίας του φοιτητή ποικίλλει από 1.500 μέχρι και 1.800 ώρες ανά ακαδημαϊκό έτος, όπου μία πιστωτική μονάδα αντιστοιχεί σε 25 με 30 ώρες εργασίας (βλ. επίσης Παράρτημα 5).

μαθησιακών αποτελεσμάτων, συμπεριλαμβανομένου και του χρόνου που αφιερώνεται σε προσωπική εργασία, υποχρεωτική πρακτική άσκηση, προετοιμασία για αξιολόγηση καθώς και του απαραίτητου χρόνου για την αξιολόγηση. Με άλλα λόγια, ένα σεμινάριο και μια διάλεξη μπορεί να απαιτούν τον ίδιο αριθμό ωρών διδασκαλίας, αλλά το ένα ενδέχεται να απαιτεί πολύ περισσότερο φόρτο εργασίας από ό,τι το άλλο εξαιτίας του διαφορετικού μεγέθους ατομικής προετοιμασίας από τους εκπαιδευόμενους.

Ο υπολογισμός του φόρτου εργασίας θα πρέπει να επικαιροποιείται τακτικά μέσω της παρακολούθησης και της ανατροφοδότησης από τους εκπαιδευόμενους.

4. Η εφαρμογή του ECTS στα Ιδρύματα Ανώτατης Εκπαίδευσης

Αυτή η ενότητα παρέχει στα ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης ορισμένες κατευθυντήριες γραμμές και διευκρινήσεις για το πώς να αντιμετωπίζουν τα βασικά βήματα στην εφαρμογή του ECTS. Στόχος της ενότητας είναι να παρουσιάσει την καλύτερη δυνατή χρήση του ECTS ώστε το αποτέλεσμα για τους εκπαιδευόμενους να είναι μέγιστης προστιθέμενης αξίας.

4.1. Κατανομή πιστωτικών μονάδων ECTS

Από τα βασικά χαρακτηριστικά:

«Οι πιστωτικές μονάδες αποδίδονται σε τίτλους σπουδών ή προγράμματα σπουδών, όπως επίσης και στις εκπαιδευτικές συνιστώσες τους (όπως ενότητες μαθημάτων, μαθήματα, εκπόνηση πτυχιακής ή διπλωματικής εργασίας, πρακτική άσκηση και εργασία στο εργαστήριο)».

Η κατανομή των πιστωτικών μονάδων είναι η διαδικασία χορήγησης ενός αριθμού πιστωτικών μονάδων σε τίτλους σπουδών/προγράμματα ή σε εκπαιδευτικές συνιστώσες. Οι πιστωτικές μονάδες ECTS κατανέμονται βάσει του τυπικού φόρτου εργασίας που χρειάζεται για την επίτευξη των απαιτούμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων.

Ο αριθμός των πιστωτικών μονάδων που

κατανέμονται στον τίτλο σπουδών ή το πρόγραμμα εξαρτάται από τους εθνικούς ή τους ιδρυματικούς κανονισμούς και τον αντίστοιχο κύκλο του Πλαισίου της Μπολόνια (βλ. ενότητα 3.3).

Σύμφωνα με τα βασικά χαρακτηριστικά του ECTS όπου 60 πιστωτικές μονάδες κατανέμονται σε φόρτο εργασίας ενός ακαδημαϊκού έτους πλήρους φοίτησης, 30 πιστωτικές μονάδες ECTS κατανέμονται συνήθως σε ένα εξάμηνο και 20 πιστωτικές μονάδες ECTS σε ένα τρίμηνο. Στους τίτλους σπουδών με επίσημα προγράμματα σπουδών που διαρκούν τρία ολόκληρα ακαδημαϊκά έτη κατανέμονται 180 πιστωτικές μονάδες ECTS.

Κάθε ακαδημαϊκό έτος, εξάμηνο ή τρίμηνο αποτελείται από εκπαιδευτικές συνιστώσες. Ως εκπαιδευτική συνιστώσα νοείται μια αυτοτελής και τυπικά δομημένη μαθησιακή εμπειρία (όπως μάθημα, ενότητα μαθημάτων, σεμινάριο ή πρακτική άσκηση). Κάθε εκπαιδευτική συνιστώσα πρέπει να έχει μια σειρά συνεκτικών και συγκεκριμένων μαθησιακών αποτελεσμάτων, κατάλληλα κριτήρια αξιολόγησης, καθορισμένο φόρτο εργασίας και συγκεκριμένο αριθμό πιστωτικών μονάδων ECTS.

4.1.1 Κατανομή πιστωτικών μονάδων στις εκπαιδευτικές συνιστώσες

Η κατανομή των πιστωτικών μονάδων στις επιμέρους εκπαιδευτικές συνιστώσες εκτελείται ως μέρος του σχεδιασμού του προγράμματος σπουδών σε σχέση με τα εθνικά πλαίσια τίτλων σπουδών/ προσόντων, τους περιγραφικούς δείκτες

επιπέδου και τους περιγραφικούς δείκτες τίτλων σπουδών/ προσόντων. Γενικά αποτελεί ευθύνη των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης και του ακαδημαϊκού προσωπικού, αλλά σε ορισμένες περιπτώσεις μπορεί να αποφασίζεται από εξωτερικούς φορείς.

Πριν από την κατανομή των πιστωτικών μονάδων στις επιμέρους συνιστώσες πρέπει να συμφωνείται το «προφίλ» του συγκεκριμένου προγράμματος σπουδών και τα συναφή μαθησιακά αποτελέσματα. Με τον όρο προφίλ νοείται η περιγραφή του προγράμματος σε ό,τι αφορά τα βασικά χαρακτηριστικά του και τους συγκεκριμένους στόχους του. Ο ορισμός αυτού του προφίλ μετά από διαβούλευση με τους σχετικούς ενδιαφερόμενους αποτελεί ορθή πρακτική.¹⁴

Βάσει του προφίλ του τίτλου σπουδών, το διδακτικό προσωπικό σχεδιάζει το πρόγραμμα σπουδών καθορίζοντας τα μαθησιακά αποτελέσματα και αποδίδοντας τις πιστωτικές μονάδες στις συνιστώσες του προγράμματος. Η κατανομή των πιστωτικών μονάδων στις εκπαιδευτικές συνιστώσες βασίζεται στη βαρύτητά τους σε σχέση με το φόρτο εργασίας που χρειάζονται οι φοιτητές για να επιτύχουν τα μαθησιακά αποτελέσματα σε ένα πλαίσιο τυπικής μάθησης.

Υπάρχουν αρκετές προσεγγίσεις στην κατανομή των πιστωτικών μονάδων, και εναπόκειται στα ιδρύματα να αποφασίσουν ποιά μέθοδο θα ακολουθήσουν. Οι εναλλακτικές λύσεις που ακολουθούν παρακάτω επεξηγούν τις δύο διαφορετικές προσεγγίσεις στην κατανομή των πιστωτικών μονάδων:

¹⁴ Εμπειρογνώμονες στον τομέα, κοινωνικοί εταίροι, αντιπρόσωποι της αγοράς εργασίας, αντιπρόσωποι των φοιτητών, κτλ. Δείτε την προσέγγιση Tuning για παραδείγματα: <http://unideusto.org/tuning/> ή <http://www.rug.nl/let/tuningeu>

- 1) Το διδακτικό προσωπικό καθορίζει τα μαθησιακά αποτελέσματα κάθε συνιστώσας του προγράμματος, περιγράφει τις μαθησιακές δραστηριότητες και υπολογίζει τον φόρτο εργασίας που χρειάζεται κανονικά ένας φοιτητής για να ολοκληρώσει αυτές τις δραστηριότητες. Οι προτάσεις συγκεντρώνονται, αναλύονται και συντίθενται και ο υπολογιζόμενος φόρτος εργασίας εκφράζεται σε πιστωτικές μονάδες.

Με τη χρήση αυτής της προσέγγισης, όλο το διδακτικό προσωπικό συμμετέχει στη διαδικασία της κατανομής των πιστωτικών μονάδων. Μπορούν να παρουσιάσουν τις προτάσεις τους σχετικά με τα μαθησιακά αποτελέσματα και να υπολογίσουν το φόρτο εργασίας που χρειάζεται για να επιτευχθούν αυτά. Μέσω συζήτησης και καθορισμού των προτεραιοτήτων μπορούν να οδηγηθούν σε μια τελική απόφαση βάσει των πιστωτικών μονάδων που είναι διαθέσιμες (60 για κάθε έτος). Αυτή η διαδικασία μπορεί να καταλήξει στην απονομή διαφορετικών αριθμών πιστωτικών μονάδων στις επιμέρους εκπαιδευτικές συνιστώσες (π.χ. 3, 5, 8).

Με τη χρήση αυτής της επιλογής, τα ιδρύματα έχουν μεγαλύτερη ελευθερία στο σχεδιασμό κάθε συνιστώσας σε ότι αφορά τα μαθησιακά αποτελέσματα και τον σχετικό φόρτο εργασίας. Από την άλλη μεριά, οι συνιστώσες διαφορετικών μεγεθών μπορεί να είναι προβληματικές όταν πρόκειται για πολυθεματικά ή κοινά προγράμματα ή για κινητικότητα.

- 2) Εναλλακτικά, το ίδρυμα ή η σχολή ανώτατης εκπαίδευσης μπορεί να αποφασίσει από την αρχή να τυποποιήσει το μέγεθος των εκπαιδευτικών συνιστωσών, δίνοντας στην καθεμιά ξεχωριστά την ίδια πιστωτική αξία (π.χ. 5) ή πολλαπλάσια αυτής (π.χ. 5, 10, 15), και επομένως να προκαθορίσει τον αριθμό των πιστωτικών μονάδων που πρέπει να αποδίδονται ανά συνιστώσα. Σε αυτή την

περίπτωση, τα μαθήματα συχνά αποκαλούνται «ενότητες μαθημάτων».

Στο πλαίσιο αυτής της προκαθορισμένης δομής, το διδακτικό προσωπικό καθορίζει τα κατάλληλα και εφικτά μαθησιακά αποτελέσματα και περιγράφει τις μαθησιακές δραστηριότητες, βάσει του τυποποιημένου μεγέθους των εκπαιδευτικών συνιστωσών. Ο εκτιμώμενος φόρτος εργασίας πρέπει να έχει συνάφεια με τον αριθμό των πιστωτικών μονάδων που απονέμονται σε αυτή τη συνιστώσα.

Τυποποιώντας το μέγεθος των εκπαιδευτικών συνιστωσών, τα ιδρύματα επιτρέπουν πιο ευέλικτες, πολυθεματικές και διαθεματικές διαδρομές μεταξύ προγραμμάτων. Από την άλλη μεριά, ο ορισμός των μαθησιακών αποτελεσμάτων στο πλαίσιο μιας εκπαιδευτικής συνιστώσας περιορίζεται από τον προκαθορισμένο αριθμό των πιστωτικών μονάδων που ορίζουν εκ των προτέρων τον φόρτο εργασίας για κάθε συνιστώσα.

Σε κάθε περίπτωση συνιστάται οι εκπαιδευτικές συνιστώσες να μην είναι πολύ μικρές, για να αποφεύγεται ο τεμαχισμός ενός προγράμματος σπουδών. Συνιστάται επίσης οι συνιστώσες να μην είναι πολύ μεγάλες, διότι κάτι τέτοιο μπορεί να αποτελέσει εμπόδια για διαθεματικές σπουδές και να περιορίσει τις επιλογές που είναι διαθέσιμες στα προγράμματα σπουδών. Οι πολύ μεγάλες εκπαιδευτικές συνιστώσες είναι προβληματικές για τους μετακινούμενους φοιτητές σε όλα τα επίπεδα - ιδρυματικό, εθνικό ή διεθνές.

Όποια κι αν είναι η μέθοδος της απονομής των πιστωτικών μονάδων, το βασικό στοιχείο που καθορίζει τον αριθμό των πιστωτικών μονάδων είναι ο εκτιμώμενος φόρτος εργασίας που χρειάζεται για την επίτευξη των αναμενόμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων. Ο αριθμός των ωρών διδασκαλίας από μόνος του δεν πρέπει να χρησιμοποιείται ως βάση για την απονομή των πιστωτικών μονάδων, εφόσον οι ώρες διδασκαλίας είναι ένα μόνο στοιχείο του φόρτου εργασίας των φοιτητών. Η σωστή κατανομή των πιστωτικών μονάδων θα πρέπει να αποτελεί μέρος της εσωτερικής και της εξωτερικής διασφάλισης

ποιότητας για τα ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης.

4.1.2 Υπολογισμός του φόρτου εργασίας σε ECTS

Κατά τον υπολογισμό του φόρτου εργασίας, τα ιδρύματα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τον συνολικό χρόνο που χρειάζονται οι φοιτητές για να επιτευχθούν τα επιθυμητά μαθησιακά αποτελέσματα. Οι μαθησιακές δραστηριότητες μπορεί να ποικίλουν στις διάφορες χώρες, τα ιδρύματα και τα γνωστικά αντικείμενα, αλλά τυπικά ο υπολογισμένος φόρτος εργασίας είναι το αποτέλεσμα του αθροίσματος:

- των ωρών διδασκαλίας για την εκπαιδευτική συνιστώσα (αριθμός ωρών διδασκαλίας ανά εβδομάδα x αριθμό εβδομάδων)
- του χρόνου που αφιερώνεται σε ατομικές ή ομαδικές εργασίες οι οποίες χρειάζονται για την επιτυχή ολοκλήρωση της εκπαιδευτικής συνιστώσας (π.χ. προετοιμασία και συμπλήρωση σημειώσεων μετά από παρακολούθηση διάλεξης, σεμιναρίου ή εργαστηριακής απασχόλησης, συλλογή και επιλογή του σχετικού υλικού, απαιτούμενη επανάληψη, μελέτη του υλικού αυτού, γραπτές εργασίες/μελέτες/διατριβή, πρακτικές εργασίες, π.χ.σε εργαστήριο)
- του χρόνου που απαιτείται για την προετοιμασία και τη διαδικασία αξιολόγησης (π.χ. εξετάσεις)
- του χρόνου που απαιτείται για υποχρεωτική πρακτική άσκηση (βλ. ενότητα 4.1.3).

Άλλοι παράγοντες που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό του φόρτου εργασίας των φοιτητών στις διάφορες δραστηριότητες είναι για παράδειγμα: το επίπεδο εισαγωγής¹⁵ των φοιτητών για τους οποίους είναι σχεδιασμένο το πρόγραμμα (ή οι εκπαιδευτικές συνιστώσες του), η προσέγγιση σε ό,τι αφορά τη διδασκαλία και τη μάθηση και το μαθησιακό περιβάλλον (π.χ. σεμινάρια με μικρές ομάδες φοιτητών, ή διαλέξεις με πολυάριθμους φοιτητές) και ο τύπος των

εγκαταστάσεων που είναι διαθέσιμοι (π.χ. εργαστήρια διδασκαλίας γλώσσας, αίθουσα πολυμέσων).

Εφόσον ο φόρτος εργασίας είναι ένας υπολογισμός του μέσου χρόνου που αφιερώνεται από τους φοιτητές για να επιτύχουν τα αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα, ο πραγματικός χρόνος που αφιερώνεται από έναν φοιτητή ξεχωριστά μπορεί να διαφέρει από αυτόν τον υπολογισμό. Οι ίδιοι οι φοιτητές διαφέρουν μεταξύ τους: κάποιοι προοδεύουν πολύ πιο γρήγορα, ενώ άλλοι προοδεύουν πιο αργά.

¹⁵ Με τον όρο «επίπεδο εισαγωγής» νοείται το επίπεδο των μαθησιακών αποτελεσμάτων που αναμένεται να έχει ήδη επιτευχθεί από τους φοιτητές πριν από την εισαγωγή τους στο πρόγραμμα.

4.1.3 Πιστωτικές μονάδες ECTS και πρακτική άσκηση

Εάν απαιτούνται τοποθετήσεις για εργασία ή πρακτική άσκηση για την ολοκλήρωση του προγράμματος σπουδών (ή μιάς εκπαιδευτικής συνιστώσας) αυτές αποτελούν μέρος των μαθησιακών αποτελεσμάτων και του φόρτου

εργασίας του φοιτητή και απαιτούν απονομή πιστωτικών μονάδων. Σε αυτή την περίπτωση, ο αριθμός των πιστωτικών μονάδων που απονέμονται στην πρακτική άσκηση θα πρέπει να συμπεριλαμβάνεται στο συνολικό αριθμό των πιστωτικών μονάδων για το συγκεκριμένο ακαδημαϊκό έτος.

Σχήμα 2 – Ορθή πρακτική σχετικά με τα μαθησιακά αποτελέσματα και την απονομή των πιστωτικών μονάδων για πρακτική άσκηση

16

Σχετικά με τη χρήση των μαθησιακών αποτελεσμάτων και των πιστωτικών μονάδων για την πρακτική άσκηση, τα ακόλουθα θεωρούνται ορθή πρακτική:

- Η Συμφωνία Σπουδών σχετικά με την πρακτική άσκηση (υπογεγραμμένη από το ίδρυμα, τον εκπαιδευόμενο και τον εργοδότη) θα πρέπει να καθορίζει τα μαθησιακά αποτελέσματα που πρέπει να επιτευχθούν,
- Οι τοποθετήσεις για πρακτική άσκηση θα πρέπει να έχουν σαφείς διαδικασίες σε ό,τι αφορά την αξιολόγηση των μαθησιακών αποτελεσμάτων και την χορήγηση των πιστωτικών μονάδων,
- Οι ρόλοι των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης, των εκπαιδευόμενων και τον εργοδοτών κατά τη διαδικασία της διατύπωσης καθώς και της αξιολόγησης αυτών των μαθησιακών αποτελεσμάτων θα πρέπει να είναι σαφείς,
- Το διδακτικό προσωπικό στα ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης μπορεί να χρειαστεί εκπαίδευση σχετικά με την επίβλεψη και τη διαχείριση των τοποθετήσεων για πρακτική άσκηση,
- Οι τοποθετήσεις για πρακτική άσκηση θα πρέπει να ενσωματώνονται στο πρόγραμμα σπουδών εφόσον απαιτείται από το ίδιο το πρόγραμμα.

¹⁶ Tuning Dissemination Conference: Student Workload and Learning Outcomes: Key Components for (Re)designing Degree Programmes, Key Questions, Debates and Conclusions of Workshops, (21-22 Απριλίου 2008, Βρυξέλλες, Βέλγιο) βλέπε: www.tuning.unideusto.org/tuningeu/index.php?option=com_docman&task=docclick&Itemid=59&bid=92&limitstart=0&limit=5

4.1.4 Παρακολούθηση της κατανομής των πιστωτικών μονάδων

Όπως με κάθε άλλη εκπαιδευτική συνιστώσα, το διδακτικό προσωπικό πρέπει να καθορίζει τα μαθησιακά αποτελέσματα που θα πρέπει να επιτευχθούν μέσω των τοποθετήσεων σε επιχειρήσεις όταν σχεδιάζει το πρόγραμμα μαθημάτων. Αυτά τα μαθησιακά αποτελέσματα θα πρέπει να συνοδεύονται από τα κατάλληλα κριτήρια και τις κατάλληλες μεθόδους αξιολόγησης. Είναι σημαντικό οι μέθοδοι αξιολόγησης να είναι συμβατές με τη φύση των τοποθετήσεων (π.χ. παρατήρηση και αξιολόγηση από κάποιο επόπτη ή σύνταξη έκθεσης από τον φοιτητή).

Όπως με κάθε άλλη εκπαιδευτική συνιστώσα, οι πιστωτικές μονάδες για την πρακτική άσκηση χορηγούνται μόνο όταν τα μαθησιακά αποτελέσματα έχουν επιτευχθεί και αξιολογηθεί.

Εάν μια τοποθέτηση για πρακτική άσκηση αποτελεί μέρος μιας οργανωμένης κινητικότητας (π.χ. μιας τοποθέτησης στα πλαίσια του προγράμματος Erasmus), η Συμφωνία Σπουδών για την τοποθέτηση (ή η Συμφωνία Πρακτικής Άσκησης, δείτε τα βασικά έγγραφα στην έκτη ενότητα) θα πρέπει να αναφέρουν τον αριθμό των πιστωτικών μονάδων που θα απονεμηθούν εάν επιτευχθούν τα αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα.

Σε περίπτωση πρακτικής άσκησης που γίνεται κατά τη διάρκεια μιας διαδικασίας τυπικής μάθησης, αλλά δεν απαιτείται από το πρόγραμμα, καλό είναι να καθορίζονται τα μαθησιακά αποτελέσματα και ο φόρτος εργασίας στη Συμφωνία Σπουδών. Τα μαθησιακά αποτελέσματα που επιτυγχάνονται μέσω μη υποχρεωτικών τοποθετήσεων θα πρέπει να καταγράφονται και αυτά, για παράδειγμα στο Πιστοποιητικό Αναλυτικής Βαθμολογίας του φοιτητή, στο Παράρτημα Διπλώματος (βλέπε βασικά έγγραφα στην έκτη ενότητα) ή στο έγγραφο Κινητικότητας Europass. Μπορούν να αναγνωρίζονται με απονομή των αντίστοιχων πιστωτικών μονάδων οι οποίες είναι σε αυτήν την περίπτωση επιπρόσθετες στον κανονικό αριθμό των 60 πιστωτικών μονάδων ECTS για ένα ακαδημαϊκό έτος.

Η κατανομή των πιστωτικών μονάδων σε ένα νέο πρόγραμμα ή μια νέα εκπαιδευτική συνιστώσα θα πρέπει να επικυρώνεται σύμφωνα με τους εθνικούς και/ή ιδρυματικούς κανονισμούς. Κατά την πραγματοποίηση του προγράμματος, η κατανομή των πιστωτικών μονάδων θα πρέπει να επιβλέπεται τακτικά, προκειμένου να αποδειχθεί εάν ο υπολογισμένος φόρτος εργασίας είναι ρεαλιστικός. Τόσο η επικύρωση όσο και η παρακολούθηση της κατανομής των πιστωτικών μονάδων, όπως και άλλες πτυχές ενός συστήματος πιστωτικών μονάδων, θα πρέπει να αποτελούν μέρος των εσωτερικών διαδικασιών διασφάλισης ποιότητας των ιδρυμάτων.

Η παρακολούθηση μπορεί να γίνεται με διαφορετικούς τρόπους. Οποιαδήποτε μέθοδος κι αν χρησιμοποιείται, η ανατροφοδότηση των φοιτητών και του προσωπικού θα πρέπει να αποτελεί σημαντικό στοιχείο για τον έλεγχο και την αναθεώρηση της κατανομής των πιστωτικών μονάδων. Τα στοιχεία σχετικά με τους χρόνους ολοκλήρωσης και τα αποτελέσματα αξιολόγησης των προγραμμάτων και των συνιστωσών τους αποτελούν επίσης μέρος της παρακολούθησης της κατανομής των πιστωτικών μονάδων.

Είναι σημαντικό οι φοιτητές και το προσωπικό να πληροφορούνται για τον σκοπό της άσκησης παρακολούθησης και για το πώς αυτή θα διεξαχθεί, ώστε να διασφαλίζονται ακριβείς απαντήσεις και ένα υψηλό ποσοστό απόκρισης.

Εάν από τις αξιολογήσεις προκύψει ανακολουθία μεταξύ του αναμενόμενου φόρτου εργασίας και του χρόνου που δαπανάται στην πραγματικότητα από την πλειονότητα των φοιτητών για να πετύχουν τα αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα, τότε είναι απαραίτητη η αναθεώρηση του φόρτου εργασίας, των μαθησιακών αποτελεσμάτων και των διδακτικών μεθόδων. Αυτή η αναθεώρηση δεν θα πρέπει να γίνεται κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού

έτους, αλλά θα πρέπει να ισχύει για τα ακαδημαϊκά έτη που θα ακολουθήσουν.

4.2. Απονομή πιστωτικών μονάδων ECTS

Στους εκπαιδευόμενους απονέμονται πιστωτικές μονάδες ECTS μόνο όταν με την κατάλληλη αξιολόγηση αποδειχθεί πως έχουν επιτύχει τα απαραίτητα μαθησιακά αποτελέσματα για μια εκπαιδευτική συνιστώσα ενός προγράμματος ή για τον τίτλο σπουδών. Οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται από εξουσιοδοτημένα για τη χορήγηση ιδρύματα. Εάν επιτευχθούν μαθησιακά αποτελέσματα σε πλαίσια μη τυπικής ή άτυπης μάθησης, απονέμεται ο ίδιος αριθμός πιστωτικών μονάδων, όπως προβλέπεται για το πρόγραμμα τυπικής μάθησης, μετά από την απαραίτητη αξιολόγηση. Για την επικύρωση της μη-τυπικής ή της άτυπης μάθησης, τα ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης μπορούν να θέσουν σε εφαρμογή διαφορετικά είδη αξιολογήσεων από αυτές που χρησιμοποιούνται για τους εκπαιδευόμενους που είναι εγγεγραμμένοι σε κάποιο πρόγραμμα τυπικής μάθησης (βλ. ενότητα 4.5). Σε κάθε περίπτωση, οι μέθοδοι αξιολόγησης θα πρέπει να είναι διαθέσιμες στο ευρύ κοινό.

Η απονομή πιστωτικών μονάδων πιστοποιεί ότι ένας εκπαιδευόμενος πληροί τις προϋποθέσεις της εκπαιδευτικής συνιστώσας. Ο αριθμός των πιστωτικών μονάδων που απονέμονται στον εκπαιδευόμενο είναι ίδιος με τον αριθμό των πιστωτικών μονάδων που κατανέμονται στη συνιστώσα. Το σύνολο των πιστωτικών μονάδων απονέμεται πάντα όταν ο φοιτητής σημειώσει προβιβάσιμη βαθμολογία, και δεν προσαρμόζεται ποτέ βάσει του επιπέδου επίδοσης του φοιτητή. Οι πιστωτικές μονάδες ECTS δεν εκφράζουν το πόσο καλά ο φοιτητής ικανοποίησε τις προϋποθέσεις για την απονομή των πιστωτικών μονάδων. Η ποιότητα της επίδοσης του φοιτητή εκφράζεται από το ιδρυματικό ή εθνικό σύστημα βαθμολόγησης.

Ορισμένοι εθνικοί ή ιδρυματικοί κανονισμοί έχουν προβλέψει κάποιες συμψηφιστικές διαδικασίες («condoning»)¹⁷ Σε αυτές τις περιπτώσεις, οι λεπτομέρειες της εν λόγω διαδικασίας θα πρέπει να είναι διαφανείς.

Στους αυτόνομους εκπαιδευόμενους μπορούν να απονέμονται περισσότερες ή λιγότερες από 60 πιστωτικές μονάδες ECTS ανά ακαδημαϊκό έτος εάν ολοκληρώνουν επιτυχώς περισσότερες ή λιγότερες εκπαιδευτικές συνιστώσες από αυτές που είναι προγραμματισμένες στο πρόγραμμα μάθησης.

4.3. Συσσώρευση πιστωτικών μονάδων ECTS και πρόοδος

Από τα βασικά χαρακτηριστικά:

«Οι πιστωτικές μονάδες μπορούν να συσσωρεύονται με σκοπό την απόκτηση τίτλων σπουδών, όπως αποφασίζει το ίδρυμα που χορηγεί τον τίτλο».

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, το Πλαίσιο Τίτλων Σπουδών της Μπολόνια καθορίζει το εύρος διακύμανσης των πιστωτικών μονάδων που απαιτείται να συσσωρευτεί κάποιος εκπαιδευόμενος για να αποκτήσει ένα τίτλο σπουδών που αντιστοιχεί στον πρώτο ή δεύτερο κύκλο σπουδών (βλ. ενότητα 3.3). Το εύρος διακύμανσης των πιστωτικών μονάδων για τίτλους σπουδών/ προσόντων στα Εθνικά Πλαίσια Τίτλων σπουδών/ Προσόντων είναι συμβατό με το εύρος διακύμανσης των πιστωτικών μονάδων της Μπολόνια, ακόμα και αν τα πρώτα είναι πιο καθοδηγητικά και λεπτομερή.

Σε εθνικό ή ιδρυματικό επίπεδο, οι κανόνες προόδου ή οι απαιτήσεις ενός προγράμματος

συμβάλλουν στην πρόοδο των εκπαιδευόμενων στο πλαίσιο ενός δεδομένου κύκλου, αποσκοπώντας στην απόκτηση κάποιου συγκεκριμένου τίτλου σπουδών. Καθορίζουν επίσης τις πιστωτικές μονάδες, για ποια μαθησιακά αποτελέσματα και σε ποιο επίπεδο μπορούν αυτές να συσσωρευτούν και πώς. Οι κανόνες προόδου μπορεί να εκφράζονται σύμφωνα με τον αριθμό των πιστωτικών μονάδων ή του εύρους διακύμανσης πιστωτικών μονάδων που απαιτούνται στα διαφορετικά στάδια ενός προγράμματος σπουδών (π.χ. ελάχιστος αριθμός πιστωτικών μονάδων που χρειάζονται για να περάσει κανείς από το ένα ακαδημαϊκό έτος/εξάμηνο στο άλλο). Μπορεί επίσης να διατυπώνονται βάσει λεπτομερών κανόνων σχετικά με το τι συνιστώσες πρέπει και/ή μπορούν να επιλέγονται σε ποιο στάδιο και ποίου επιπέδου (π.χ. υποχρεωτικά μαθήματα, μαθήματα επιλογής και προαπαιτούμενα). Οι κανόνες μπορεί να διατυπώνονται ως συνδυασμός των παραπάνω.

Οι κανόνες προόδου συνδέονται επίσης με τον αριθμό των πιστωτικών μονάδων που χορηγούνται στα διαφορετικά επίπεδα του Εθνικού πλαισίου Τίτλων Σπουδών/Προσόντων. Ορισμένα πλαίσια τίτλων σπουδών/προσόντων είναι επίσης πλαίσια πιστωτικών μονάδων, γεγονός που σημαίνει ότι καθορίζουν τον αριθμό των πιστωτικών μονάδων ανά τύπο τίτλου σπουδών (π.χ. μεταπτυχιακό). Αυτού του είδους τα πλαίσια πιστωτικών μονάδων καθορίζουν τον αριθμό των πιστωτικών μονάδων που θα απονεμηθούν με την επίτευξη των απαιτούμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων. Οι κανόνες προόδου καθορίζουν τον τρόπο με τον οποίο οι εκπαιδευόμενοι διανύουν προοδευτικά το πρόγραμμα εκπαίδευσής τους για την επίτευξη αυτού του αριθμού πιστωτικών μονάδων.

Η συσσώρευση των πιστωτικών μονάδων καταγράφεται σε ένα επίσημο Πιστοποιητικό Αναλυτικής Βαθμολογίας από το ίδρυμα, προκειμένου οι εκπαιδευόμενοι να έχουν μια έγγραφη απόδειξη ή επιβεβαίωση των όσων έχουν επιτύχει σε κάθε στάδιο της εκπαίδευσής τους.

¹⁷ Condoning είναι ο όρος που χρησιμοποιείται σε ορισμένα εθνικά πλαίσια όταν μια εξεταστική επιτροπή εξαιρεί κάποιο φοιτητή από επαναξιολόγηση σε κάποια συνιστώσα όπου σημείωσε μη προβιβασίμο βαθμό (ή οριακά μη προβιβασίμο) εάν έχει σημειώσει αρκετά υψηλούς βαθμούς σε άλλες εκπαιδευτικές συνιστώσες.

4.4. Μεταφορά πιστωτικών μονάδων σύμφωνα με το σύστημα ECTS

Από τα βασικά χαρακτηριστικά:

«Οι πιστωτικές μονάδες που απονέμονται στο πλαίσιο ενός προγράμματος μπορούν να μεταφερθούν σε άλλο πρόγραμμα, που προσφέρει το ίδιο ή διαφορετικό ίδρυμα. Η μεταφορά αυτή μπορεί να γίνει μόνο εάν το ίδρυμα που χορηγεί τον τίτλο αναγνωρίζει τις πιστωτικές μονάδες και τα συνδεόμενα με αυτές μαθησιακά αποτελέσματα. Τα ιδρύματα-εταίροι πρέπει να συμφωνούν εκ των προτέρων για την αναγνώριση περιόδων σπουδών στο εξωτερικό»

Η επιτυχής μεταφορά των πιστωτικών μονάδων απαιτεί ακαδημαϊκή αναγνώριση αυτών. Η αναγνώριση των πιστωτικών μονάδων είναι η διαδικασία μέσω της οποίας ένα ίδρυμα πιστοποιεί ότι μερικά από τα μαθησιακά αποτελέσματα που έχουν επιτευχθεί και αξιολογηθεί σε κάποιο άλλο ίδρυμα πληρούν ορισμένες προϋποθέσεις ενός εκ των προσφερόμενων προγραμμάτων. Δεδομένης της ποικιλίας των προγραμμάτων και των ιδρυμάτων Ανώτατης εκπαίδευσης, είναι απίθανο οι πιστωτικές μονάδες και τα μαθησιακά αποτελέσματα μιας εκπαιδευτικής συνιστώσας σε διαφορετικά προγράμματα να είναι ταυτόσημα. Επομένως, καλό είναι να ακολουθείται μια ευέλικτη προσέγγιση για την αναγνώριση των πιστωτικών μονάδων που λαμβάνονται σε κάποιο άλλο πλαίσιο. Πρέπει να αναζητάται μια «δίκαιη αναγνώριση» αντί της τέλει αντιστοιχίας. Αυτού του είδους η «δίκαιη αναγνώριση» θα πρέπει να βασίζεται στα μαθησιακά αποτελέσματα – δηλ. τί γνωρίζει και μπορεί να κάνει κάποιο άτομο - αντί στις τυπικές διαδικασίες που έχουν οδηγήσει στην ολοκλήρωση ενός τίτλου σπουδών ή της εκπαιδευτικής του συνιστώσας.¹⁸ Η διαδικασία

αναγνώρισης πρέπει να είναι διαφανής.

Η Σύσταση σχετικά με τα Κριτήρια και τις Διαδικασίες Αξιολόγησης των Τίτλων Σπουδών/ Προσόντων¹⁹ Αλλοδαπής όπως υιοθετήθηκε από την Επιτροπή Συνθήκης Αναγνώρισης της Λισσαβόνας δηλώνει το εξής:

Θα πρέπει να γίνεται αναγνώριση των τίτλων σπουδών αλλοδαπής εκτός κι εάν μπορεί να αποδειχθεί κάποια σημαντική διαφορά μεταξύ του τίτλου για τον οποίον γίνεται αίτηση αναγνώρισης και του σχετικού τίτλου του Κράτους στο οποίο ζητείται η αναγνώριση. Με την εφαρμογή αυτής της αρχής, η αξιολόγηση θα πρέπει να αναζητά να στοιχειοθετήσει εάν:

(α) Οι διαφορές στα μαθησιακά αποτελέσματα μεταξύ του τίτλου σπουδών αλλοδαπής και του σχετικού τίτλου της χώρας όπου ζητείται η αναγνώριση είναι πολύ ουσιώδεις για να επιτρέψουν την αναγνώριση του τίτλου σπουδών αλλοδαπής όπως ζητά ο αιτών.

Αναγνώριση σημαίνει ότι ο αριθμός των πιστωτικών μονάδων που αποκτώνται με την επίτευξη των κατάλληλων μαθησιακών αποτελεσμάτων, στο κατάλληλο επίπεδο, σε κάποιο άλλο πλαίσιο σπουδών, θα αντικαταστήσει τον αριθμό των πιστωτικών μονάδων που απονέμονται για τα ίδια μαθησιακά αποτελέσματα στο ίδρυμα που χορηγεί τον τίτλο. Για παράδειγμα, στην πράξη, μια εκπαιδευτική συνιστώσα (π.χ. ένα μάθημα) 4 πιστωτικών μονάδων ECTS σε ένα ίδρυμα μπορεί να αντικαταστήσει μια συνιστώσα 5 πιστωτικών μονάδων ECTS σε ένα άλλο ίδρυμα εάν τα μαθησιακά αποτελέσματα είναι ισοδύναμα. Στον φοιτητή θα απονεμηθούν τότε 5 πιστωτικές μονάδες ECTS.

of the Conference: Improving the recognition systems of degrees and study credit points in the European Higher Education Area.

http://www.aic.lv/rigaseminar/documents/Riga_Final_ReportP_S_Adam.pdf

¹⁹ Για το πλήρες έγγραφο δείτε: Σύσταση σχετικά με τα κριτήρια και τις διαδικασίες αξιολόγησης των ξενόγλωσσων τίτλων όπως υιοθετήθηκε από την Επιτροπή Συνθήκης Αναγνώρισης της Λισσαβόνας κατά τη δεύτερη συνεδρίασή της, Ρίγα, 6 Ιουνίου 2001. http://www.coe.int/t/dg4/highereducation/Recognition/Criteria%20and%20procedures_EN.asp#TopOfPage

¹⁸ Adam, S (2004) Final Report and Recommendations

Οι αποφάσεις σχετικά με την αναγνώριση και τη μεταφορά των πιστωτικών μονάδων λαμβάνονται από το ίδρυμα που χορηγεί τον τίτλο βάσει αξιόπιστων πληροφοριών για τα μαθησιακά αποτελέσματα που επιτεύχθηκαν, καθώς και για τα μέσα αξιολόγησης και επικύρωσής τους. Τα ιδρύματα θα πρέπει να καθιστούν τις πολιτικές αναγνώρισης που ακολουθούν γνωστές και εύκολα προσβάσιμες.

Στο ECTS, η αναγνώριση των πιστωτικών μονάδων με σκοπό τη συσσώρευση και τη μεταφορά διευκολύνεται με τα βασικά έγγραφα του ECTS, όπως τον Ενημερωτικό Οδηγό Σπουδών, την Συμφωνία Σπουδών και το Πιστοποιητικό Αναλυτικής Βαθμολογίας (βλ. ενότητα 6).

4.4.1 Το ECTS και οι περίοδοι σπουδών στο εξωτερικό

Στην περίπτωση συμφωνημένης φοιτητικής κινητικότητας, τα τρία εμπλεκόμενα μέρη – το ίδρυμα προέλευσης, το ίδρυμα υποδοχής και ο φοιτητής – θα πρέπει να υπογράψουν μια Συμφωνία Σπουδών για κινητικότητα (βλ. ενότητα 6.3.1) πριν από την έναρξη της περιόδου της κινητικότητας. Σε αυτές τις περιπτώσεις, η αναγνώριση των πιστωτικών μονάδων από το ίδρυμα προέλευσης είναι αυτόματη εάν πληρούνται οι προϋποθέσεις που ορίζονται ρητώς στη συμφωνία σπουδών.

Όλα οι εκπαιδευτικές συνιστώσες (π.χ. μαθήματα) που θα παρακολουθήσει ο φοιτητής στο εξωτερικό θα πρέπει να αναγράφονται στη Συμφωνία Σπουδών. Όταν στον φοιτητή απονέμονται πιστωτικές μονάδες για άλλες εκπαιδευτικές συνιστώσες από αυτές που αναφέρονται στη Συμφωνία Σπουδών, εναπόκειται στο ίδρυμα προέλευσης να αποφασίσει αν θα τις αναγνωρίσει ή όχι. Σε περίπτωση αλλαγών στο πρόγραμμα σπουδών που έχει συμφωνηθεί με έναν εκπαιδευόμενο, η Συμφωνία Σπουδών μπορεί να τροποποιηθεί, αλλά η τροποποιημένη έκδοση πρέπει να υπογραφεί ξανά από τα τρία ίδια ενδιαφερόμενα μέρη εντός κάποιας συμφωνημένης χρονικής περιόδου.

Η αναγνώριση των πιστωτικών μονάδων στο πλαίσιο κοινών προγραμμάτων ορίζεται ρητώς

στους κανονισμούς του προγράμματος. Μπορεί να μην υπάρχει ανάγκη για Συμφωνίες Σπουδών για την κινητικότητα στην περίπτωση των κοινών προγραμμάτων καθώς οι πιστωτικές μονάδες που αποκτώνται στο ίδρυμα-εταίρο αναγνωρίζονται αυτόματα εάν ακολουθούνται οι κανόνες του κοινού προγράμματος και πληρούνται οι προϋποθέσεις.

Περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με την οργάνωση των περιόδων σπουδών στο εξωτερικό στο πλαίσιο των διμερών συμφωνιών δίνονται στο παράρτημα 2 αυτού του οδηγού.

4.5. Το ECTS και η δια βίου μάθηση

Από τα βασικά χαρακτηριστικά:

«Το ECTS χρησιμοποιείται ευρέως στην τυπική ανώτατη εκπαίδευση και μπορεί να εφαρμοστεί και σε άλλες δραστηριότητες δια βίου μάθησης. Εάν οι φοιτητές έχουν επιτύχει μαθησιακά αποτελέσματα σε άλλα πλαίσια μάθησης ή σε διαφορετικά χρονικά πλαίσια (τυπική, μη τυπική ή άτυπη μάθηση), οι συνδεδεμένες πιστωτικές μονάδες μπορούν να απονεμηθούν μετά από επιτυχή αξιολόγηση, επικύρωση ή αναγνώριση των μαθησιακών αυτών αποτελεσμάτων.

Η χρήση του ECTS για την προώθηση της δια βίου μάθησης ενισχύει τη διαφάνεια των προγραμμάτων μάθησης και των επιτευγμάτων όχι μόνο σε ό,τι αφορά τους βασικούς τίτλους της ανώτατης εκπαίδευσης (προπτυχιακό, μεταπτυχιακό ή διδακτορικό) αλλά και σε όλα τα είδη των προσφερόμενων μαθησιακών δραστηριοτήτων ή τα μαθησιακά αποτελέσματα που αναγνωρίζονται από τα ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης. Το γεγονός πως όλα τα μαθησιακά επιτεύγματα καταγράφονται και τους απονέμεται ένας αντίστοιχος αριθμός πιστωτικών μονάδων ECTS, καθιστά δυνατή την αναγνώριση της εν λόγω μάθησης, με στόχο το να αποκτήσουν οι εκπαιδευόμενοι έναν τίτλο σπουδών/ προσόν, όταν τα εν λόγω μαθησιακά αποτελέσματα πληρούν τις προϋποθέσεις για την απόκτηση αυτού του τίτλου σπουδών/ προσόντος.

4.5.1 Το ECTS και η συνεχής εκπαίδευση

Δεν είναι όλοι οι εκπαιδευόμενοι φοιτητές πλήρους φοίτησης εγγεγραμμένοι σε προγράμματα τυπικής μάθησης. Ένας αυξανόμενος αριθμός ενηλίκων εκπαιδευομένων ακολουθούν "αυτόνομη" επιμόρφωση, χωρίς απαραίτητα να επιδιώκουν κάποιο συγκεκριμένο τίτλο σπουδών/ προσόν. Τα

ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης αντιμετωπίζουν αυξανόμενες απαιτήσεις να ικανοποιήσουν τις ανάγκες των ενηλίκων εκπαιδευομένων και/ή των εργοδοτών και να παρέχουν ατομικές μαθησιακές διαδρομές.

Όταν το ECTS χρησιμοποιείται για τη συνεχή εκπαίδευση, ισχύουν οι ίδιες αρχές για την κατανομή, την απονομή, τη μεταφορά και τη συσσώρευση των πιστωτικών μονάδων. Όπως οι κατανεμόμενες πιστωτικές μονάδες σε εκπαιδευτικές συνιστώσες που αποτελούν τμήμα προγραμμάτων, έτσι και οι πιστωτικές μονάδες που κατανέμονται στη συνεχή εκπαίδευση βασίζονται στο φόρτο εργασίας που τυπικά χρειάζεται για την επίτευξη των αναμενόμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων.

Οι πιστωτικές μονάδες που απονέμονται στη συνεχή εκπαίδευση μπορούν ή όχι να αναγνωρίζονται και να συσσωρεύονται για την απόκτηση κάποιου τίτλου σπουδών/ προσόντος, ανάλογα με την επιθυμία του εκπαιδευόμενου και/ή τις προϋποθέσεις για τη απονομή κάποιου τίτλου σπουδών/ προσόντος. Ορισμένοι εκπαιδευόμενοι μπορεί να ενδιαφέρονται μόνο για την παρακολούθηση κάποιας συγκεκριμένης εκπαιδευτικής συνιστώσας χωρίς να επιθυμούν να αποκτήσουν το προσόν/ τίτλο σπουδών.

4.5.2 Το ECTS και η αναγνώριση της μη τυπικής και άτυπης μάθησης

Τα άτομα συχνά αποκτούν πολύτιμες ικανότητες έξω από το πλαίσιο των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης, μέσω άλλου είδους μαθησιακών δραστηριοτήτων, εμπειριών στην εργασία ή στη ζωή. Δεν υπάρχει λόγος να μην επωφελούνται οι μη παραδοσιακοί εκπαιδευόμενοι από τη διαφάνεια και την αναγνώριση που μπορούν να προσφέρουν τα ιδρύματα με τη χρήση του ECTS.

Η αναγνώριση της μη τυπικής και άτυπης μάθησης δίνει τη δυνατότητα απόκτησης ενός τίτλου ανώτατης εκπαίδευσης σε αυτούς που δεν μπόρεσαν ή δεν επιθυμούσαν να κάνουν κάτι τέτοιο με τον παραδοσιακό τρόπο.

Τα ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης θα πρέπει να

έχουν τη δυνατότητα να απονέμουν πιστωτικές μονάδες για μαθησιακά αποτελέσματα που αποκτώνται εκτός των πλαισίων της τυπικής μάθησης μέσω της εργασιακής εμπειρίας, των ασχολιών ελεύθερου χρόνου ή της ατομικής μελέτης, εφόσον αυτά τα μαθησιακά αποτελέσματα πληρούν τις απαιτήσεις των τίτλων σπουδών τυπικής μάθησης ή τις εκπαιδευτικές συνιστώσες τους. Η αναγνώριση της μη τυπικής και άτυπης μάθησης θα πρέπει να ακολουθείται αυτομάτως από την απονομή του αριθμού των πιστωτικών μονάδων ECTS που έχουν αποδοθεί στο αντίστοιχο μέρος του τυπικού προγράμματος. Ο αριθμός των πιστωτικών μονάδων που απονέμονται θα πρέπει να είναι ίδιος με τις πιστωτικές μονάδες που κατανέμονται σε εκπαιδευτικές συνιστώσες τυπικής μάθησης με συγκρίσιμα μαθησιακά αποτελέσματα.

αρκετά ιδρύματα).

Όπως συμβαίνει με την τυπική μάθηση, η απονομή των πιστωτικών μονάδων έπεται αξιολόγησης που αποσκοπεί στην επαλήθευση της επίτευξης των μαθησιακών αποτελεσμάτων. Τα κριτήρια αξιολόγησης και οι συναφείς μέθοδοι θα πρέπει να διαρθρώνονται έτσι ώστε να υπολογίζουν το κατά πόσο επιτεύχθηκαν τα απαραίτητα μαθησιακά αποτελέσματα στο κατάλληλο επίπεδο, χωρίς αναφορά σε συγκεκριμένες μαθησιακές δραστηριότητες. Για παράδειγμα, στην αξιολόγηση δεν θα υπολογίζεται πλέον η συζήτηση του μαθήματος στην τάξη, αλλά θα είναι σχετικό το αντίστοιχο μαθησιακό αποτέλεσμα της διατύπωσης των επιχειρημάτων κατά την αλληλεπίδραση μέσα σε μια ομάδα ατόμων.

Τα ιδρύματα ενθαρρύνονται να δημοσιεύουν τις πολιτικές και τις πρακτικές αναγνώρισης που εφαρμόζουν για τη μη τυπική και άτυπη μάθηση στον ιστότοπό τους. Αυτές οι πολιτικές θα πρέπει να περιλαμβάνουν στοιχεία όπως η ανατροφοδότηση από τους εκπαιδευόμενους σχετικά με τα αποτελέσματα της αξιολόγησης ή τη δυνατότητα των εκπαιδευόμενων να κάνουν ένσταση. Τα ιδρύματα ενθαρρύνονται επίσης να δημιουργούν «μέσα αξιολόγησης» για παροχή συμβουλών, καθοδήγηση και αναγνώριση σε ό,τι αφορά τη μη τυπική και άτυπη μάθηση. Αυτά τα μέσα μπορεί να έχουν διαφορετικές μορφές ανάλογα με τις εθνικές και ιδρυματικές πρακτικές (π.χ. μπορεί να υφίστανται σε ξεχωριστά ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης ή ως κοινά κέντρα για

Με την εφαρμογή διαδικασιών για την αναγνώριση της μη τυπικής και άτυπης μάθησης, ενδυναμώνεται η κοινωνική διάσταση των ιδρυμάτων της ανώτατης εκπαίδευσης. Τα ιδρύματα εκπληρώνουν το στόχο της διευκόλυνσης της πρόσβασης στους εκπαιδευόμενους που προέρχονται από τον επαγγελματικό τομέα και από διάφορα άλλα μη

παραδοσιακά μαθησιακά περιβάλλοντα και συνεπώς συμβάλλουν στην υλοποίηση της δια βίου μάθησης.

Σχήμα 3 – Παράδειγμα της χρήσης των πιστωτικών μονάδων για τη δια βίου μάθηση – Πλαίσιο Τίτλων σπουδών/ Προσόντων και Πιστωτικών Μονάδων της Σκωτίας (SCQF)²⁰

Οι κατευθυντήριες γραμμές του Πλαισίου Τίτλων σπουδών/ προσόντων και Πιστωτικών Μονάδων της Σκωτίας (SCQF) ενθαρρύνουν τη χρήση της επικύρωσης της μη τυπικής ή άτυπης μάθησης:

- Για προσωπική ανάπτυξη και σταδιοδρομία (διαμορφωτική αναγνώριση)
- Για χορήγηση πιστωτικών μονάδων (αποτιμητική αναγνώριση)

Η τελευταία περίπτωση αφορά στην αξιολόγηση, και στη συνέχεια στη *διαβάθμιση με πιστωτικές μονάδες* της μάθησης που αποκτήθηκε μέσω της εμπειρίας η οποία έλαβε χώρα πριν κάποιος εκπαιδευόμενος αρχίσει σπουδές στο πλαίσιο ενός προγράμματος τυπικής μάθησης ή ενός τίτλου σπουδών. Η διαβάθμιση με πιστωτικές μονάδες είναι η διαδικασία μέσω της οποίας καθορίζεται η αξία της μάθησης σε πιστωτικές μονάδες. Σε γενικές γραμμές αυτό σημαίνει ότι το ίδρυμα υποδοχής καθορίζει τον αριθμό των πιστωτικών μονάδων που μπορούν να απονεμηθούν σε έναν εκπαιδευόμενο στο πλαίσιο ενός συγκεκριμένου προγράμματος σπουδών σε αυτό το ίδρυμα ή οργανισμό.

Η διαδικασία της χορήγησης πιστωτικών μονάδων σε μη τυπική ή άτυπη μάθηση περιλαμβάνει τα εξής τρία στάδια:

- 1 Αρχική παροχή συμβουλών και καθοδήγηση (τί περιλαμβάνει η διαδικασία για τον εκπαιδευόμενο, ποιά όρια πιστωτικών μονάδων υπάρχουν για τη μη τυπική/άτυπη μάθηση, ποιοί είναι το κόστος, ποιοί οι ρόλοι και οι υποχρεώσεις του εκπαιδευόμενου και του επόπτη/συμβούλου, και διαφορετικές μαθησιακές διαδρομές με στόχο τον τίτλο σπουδών)
- 2 Υποστήριξη (αντανακλαστική διαδικασία, κατανόηση μαθησιακών αποτελεσμάτων, προσδιορισμός ιδίων μαθησιακών αποτελεσμάτων, συλλογή και επιλογή αποδεικτικών στοιχείων)
- 3 Αναγνώριση/αξιολόγηση (αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων της επίτευξης των μαθησιακών αποτελεσμάτων και κριτήρια αξιολόγησης)
- 4 Απονομή πιστωτικών μονάδων (οι πιστωτικές μονάδες που χορηγούνται μέσω αυτής της διαδικασίας είναι ισάξιες με τις πιστωτικές μονάδες που αποκτώνται μέσω της τυπικής μάθησης)

²⁰ Αυτή η περίληψη βασίζεται στην παρουσίαση της Ruth Whittaker, Caledonian Academy, Glasgow Caledonian University, που έγινε στο σεμινάριο της Μπολόνια για την Ανώτατη Εκπαίδευση που βασίζεται στα Μαθησιακά Αποτελέσματα (21-22 Φεβρουαρίου 2008, Εδιμβούργο). Το πλήρες κείμενο της παρουσίασης βρίσκεται στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/BolognaSeminars/Edinburgh2008.htm>

5. Διασφάλιση ποιότητας και ECTS

Την πρωταρχική ευθύνη για τη διασφάλιση ποιότητας²¹ έχει κάθε ίδρυμα ξεχωριστά. Η εσωτερική διασφάλιση ποιότητας αφορά σε όλες τις διαδικασίες που αναλαμβάνουν τα ιδρύματα της ανώτατης εκπαίδευσης προκειμένου να βεβαιώνονται ότι η ποιότητα των προγραμμάτων και των τίτλων σπουδών τους ανταποκρίνεται στις δικές τους προδιαγραφές καθώς και στις προδιαγραφές άλλων οργάνων που είναι νόμιμα εξουσιοδοτημένα να ορίζουν προδιαγραφές. Οι εξωτερικοί έλεγχοι ποιότητας που αναλαμβάνονται από αρχές διασφάλισης ποιότητας παρέχουν ανατροφοδότηση στα ιδρύματα και πληροφορίες στους ενδιαφερόμενους. Η εσωτερική διασφάλιση της ποιότητας σε συνδυασμό με τους εξωτερικούς ελέγχους ποιότητας αποσκοπούν στην εφαρμογή των *Προτύπων και Κατευθυντήριων Γραμμών για τη Διασφάλιση της Ποιότητας στον Ευρωπαϊκό Χώρο Ανώτατης Εκπαίδευσης*.²²

Η χρήση του ECTS συνάδει με τα *Πρότυπα και Κατευθυντήριες Γραμμές για τη Διασφάλιση της Ποιότητας* και ειδικότερα τα πρότυπα 1.2 και 1.7, που δηλώνουν ότι:

- Τα ιδρύματα θα πρέπει να έχουν επίσημους μηχανισμούς για την έγκριση, τον περιοδικό έλεγχο και την αναθεώρηση των προγραμμάτων τους και των τίτλων σπουδών που απονέμουν.²³ Η διασφάλιση της ποιότητας των προγραμμάτων σπουδών και των απονεμόμενων τίτλων θα

πρέπει να περιλαμβάνει:

- την ανάπτυξη και τη δημοσίευση ρητών αναμενόμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων²⁴
- ιδιαίτερη προσοχή στο σχεδιασμό και το περιεχόμενο των προγραμμάτων σπουδών.²⁵
- Τα ιδρύματα θα πρέπει να δημοσιεύουν σε τακτά χρονικά διαστήματα επικαιροποιημένες, αμερόληπτες και αντικειμενικές πληροφορίες, τόσο ποσοτικές όσο και ποιοτικές, σχετικά με τα προγράμματα και τους τίτλους που χορηγούν.²⁶

Η εφαρμογή και η χρήση του ECTS από ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης θα πρέπει να διασφαλίζεται ποιοτικώς μέσω κατάλληλων διαδικασιών (π.χ. εσωτερικούς και εξωτερικούς ελέγχους ποιότητας και ανατροφοδότηση από τους φοιτητές).

²¹ Realising the European Higher Education Area. Ανακοινωθέν της Διάσκεψης των Υπουργών που είναι υπεύθυνοι για την Ανώτατη Εκπαίδευση στο Βερολίνο στις 19 Σεπτεμβρίου 2003.

²² Πρότυπα και κατευθυντήριες γραμμές, σελ. 16

²³ Το ίδιο, σελ. 16

²⁴ Το ίδιο, σελ. 16

²⁵ Το ίδιο, σελ. 16

²⁶ Το ίδιο, σελ. 19

Σχήμα 4 – Ορθή πρακτική στο ECTS και διασφάλιση ποιότητας

Όσον αφορά στη διασφάλιση ποιότητας του ECTS και των σχετικών διαδικασιών, αποτελεί ορθή πρακτική διαδικασίες διασφάλισης της ποιότητας των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης να διασφαλίζουν ότι για όλα τους τα προγράμματα της ανώτατης εκπαίδευσης:

- οι εκπαιδευτικές συνιστώσες εκφράζονται με τα κατάλληλα μαθησιακά αποτελέσματα, και ότι είναι διαθέσιμες σαφείς πληροφορίες σχετικά με το επίπεδο, τις πιστωτικές μονάδες, την παράδοση και την αξιολόγηση
- οι σπουδές μπορούν να ολοκληρωθούν μέσα στο προβλεπόμενο χρονικό διάστημα (ήτοι ο φόρτος εργασίας που αφορά σε τρίμηνο, εξάμηνο ή ακαδημαϊκό έτος είναι ρεαλιστικός)
- η ετήσια παρακολούθηση εξετάζει κάθε μεταβολή στα σχέδια επίτευξης και σημειωθέντων αποτελεσμάτων.
- στους φοιτητές δίδονται λεπτομερείς πληροφορίες και συμβουλές, προκειμένου να έχουν τα κατάλληλα προαπαιτούμενα και συναπαιτούμενα για τις σπουδές που επιλέγουν και ότι δεν τους επιτρέπεται να επιλέξουν κάποια εκπαιδευτική συνιστώσα από ακατάλληλο επίπεδο ή την οποία είχαν μελετήσει παλαιότερα στο ίδιο επίπεδο.²⁷

Σε ό,τι αφορά τους διακινούμενους φοιτητές και την αναγνώριση αυτό σημαίνει ότι:

- οι διαδικασίες μεταφοράς πιστωτικών μονάδων περιλαμβάνονται στις κανονικές διαδικασίες παρακολούθησης, αναθεώρησης και επικύρωσης
- για τα θέματα μεταφοράς πιστωτικών μονάδων και αναγνώρισης ορίζεται ως υπεύθυνο το κατάλληλο προσωπικό
- οι Συμφωνίες Σπουδών πρέπει να συμπληρώνονται σε κάθε περίπτωση, ενώ το περιεχόμενό τους καθώς και κάθε αλλαγή σε αυτές θα πρέπει να υπόκειται σε προσεκτικές αλλά και εμπεριστατωμένες διαδικασίες έγκρισης²⁸
- οι μετακινούμενοι φοιτητές επιλέγουν κανονικές εκπαιδευτικές συνιστώσες από τον υπάρχοντα Ενημερωτικό Οδηγό Σπουδών, ακολουθούν το έγκυρο πλήρες καθεστώς αξιολόγησης για αυτές τις εκπαιδευτικές συνιστώσες και βαθμολογούνται παράλληλα με τους φοιτητές του ιδρύματος προέλευσης
- παρέχονται λεπτομερή πιστοποιητικά αναλυτικής βαθμολογίας στα οποία καταγράφονται οι πιστωτικές μονάδες και οι βαθμοί που έχουν απονεμηθεί
- αναγνώριση δίδεται σε όλες τις πιστωτικές μονάδες που είναι σχετικές με τις εκπαιδευτικές συνιστώσες που ολοκληρώθηκαν επιτυχώς ως μέρος οποιασδήποτε εγκεκριμένης συμφωνίας

²⁷ Προαπαιτούμενα: απαιτούμενες πρότερες γνώσεις, που συνήθως προσδιορίζονται υπό τη μορφή της επιτυχούς ολοκλήρωσης άλλων (προηγούμενων) εκπαιδευτικών συνιστωσών. Συναπαιτούμενα: εκπαιδευτικές συνιστώσες οι οποίες απαιτούν την ανάληψη κάποιων άλλων συνιστωσών ταυτόχρονα ή αμέσως μετά την επιτυχή επίτευξη των μαθησιακών αποτελεσμάτων που αντιστοιχούν σε αυτές τις συνιστώσες.

²⁸ Στη συμπλήρωση των Συμφωνιών Σπουδών θα πρέπει να χρησιμοποιείται η έννοια της « δίκαιης αναγνώρισης» και όχι της αυστηρής ισοδυναμίας, όπως συνδέεται με την *Convention on the Recognition of Qualifications concerning Higher Education in the European Region* του 1997, Επεξηγηματική αναφορά: <http://conventions.coe.int/Treaty/en/Treaties/Html/165.htm>

σπουδών. Τα αποτελέσματα θα πρέπει να εκδίδονται και να αποστέλλονται άμεσα.

- Υπάρχουν αντικειμενικές διαδικασίες για την ερμηνεία των βαθμών που έχουν χορηγηθεί, έτσι ώστε και οι βαθμοί – και όχι μόνο οι πιστωτικές μονάδες – να αντανακλώνται κατάλληλα σε κάθε τελικό τίτλο σπουδών που αποκτάται.

6. Βασικά έγγραφα του ECTS

Από τα βασικά χαρακτηριστικά:

«Η μεταφορά και η συσσώρευση πιστωτικών μονάδων διευκολύνονται με τη χρήση των βασικών εγγράφων του ECTS (Οδηγός Σπουδών, Έντυπο Αίτησης φοιτητή, Συμφωνία Σπουδών, Πιστοποιητικό Αναλυτικής Βαθμολογίας) καθώς και με το Παράρτημα Διπλώματος.»

Τα βασικά έγγραφα του ECTS που περιγράφονται σε αυτή την ενότητα αποτελούν έναν ευρέως χρησιμοποιούμενο και αποδεκτό τρόπο γνωστοποίησης των πληροφοριών εκείνων που είναι χρήσιμες σε όλους τους εκπαιδευόμενους (συμπεριλαμβανομένων και των μετακινούμενων και των μη-μετακινούμενων φοιτητών), το ακαδημαϊκό και διοικητικό προσωπικό, τους εργοδότες και τους λοιπούς ενδιαφερόμενους. Η σωστή χρήση των βασικών εγγράφων του ECTS εξασφαλίζει τη διαφάνεια και ενισχύει την ποιότητα στην ανώτατη εκπαίδευση.

Ολοένα και περισσότερο τα ιδρύματα παρακολουθούν τις επιδόσεις των εκπαιδευόμενων με συστηματικό τρόπο μέσω μηχανογραφημένου συστήματος καταγραφής των εκπαιδευόμενων στο οποίο ενσωματώνονται τα δεδομένα που περιέχονται στα βασικά έγγραφα του ECTS και σε άλλα έγγραφα όπως το Παράρτημα Διπλώματος²⁹.

6.1. Ενημερωτικός Οδηγός Σπουδών

Το πρώτο βασικό έγγραφο είναι ο Ενημερωτικός Οδηγός Σπουδών. Πρόκειται για τον κανονικό οδηγό που απευθύνεται σε όλους τους φοιτητές που παρακολουθούν μαθήματα στο ίδρυμα.

Η ακριβής μορφή του Οδηγού αποφασίζεται από το ίδρυμα. Μπορεί να κριθεί σκόπιμο να γίνει διαχωρισμός των γενικών πληροφοριών για τους φοιτητές από τις ακαδημαϊκές πληροφορίες. Σε κάθε περίπτωση, όλες οι πληροφορίες πρέπει να είναι λεπτομερείς, φιλικές προς τον χρήστη και επικαιροποιημένες. Ο Οδηγός Σπουδών θα πρέπει να δημοσιεύεται στον ιστότοπο του ιδρύματος προκειμένου όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη να μπορούν να έχουν εύκολη πρόσβαση. Θα πρέπει να δημοσιεύεται αρκετά νωρίς, προκειμένου οι φοιτητές να κάνουν τις επιλογές τους.

Παρακάτω ακολουθεί ένας κατάλογος με τα στοιχεία που συνιστάται να περιέχονται στον Οδηγό Σπουδών (ενότητα 6.1.1). Ο κατάλογος υποδεικνύει το πλήρες φάσμα των πληροφοριών που θα πρέπει να προσφέρονται. Είναι σημαντικό οι πληροφορίες σχετικά με τους προσφερόμενους τίτλους σπουδών, τις διαδικασίες διδασκαλίας, μάθησης και αξιολόγησης, το επίπεδο των προγραμμάτων σπουδών, τις μεμονωμένες εκπαιδευτικές συνιστώσες και τις πηγές μάθησης που είναι διαθέσιμες στους φοιτητές να τεκμηριώνονται σωστά και να είναι ευκόλως κατανοητές.

Όλοι οι εκπαιδευόμενοι θα πρέπει να μπορούν να προσδιορίσουν κάποιο άτομο που θα είναι ικανό να τους παρέχει τις σχετικές συμβουλές, είτε σε ιδρυματικό είτε σε τμηματικό/θεματικό επίπεδο.

²⁹ Το Παράρτημα Διπλώματος αποτελεί επίσης μέρος του πακέτου των εργαλείων διαφάνειας του Europass. <http://europass.cedefop.europa.eu/europass/home/hornav/Introduction/navigate.action>

Είναι επομένως σημαντικό ο Οδηγός Σπουδών να περιλαμβάνει τα ονόματα των ατόμων επικοινωνίας, με πληροφορίες σχετικά με το πώς, πότε και πού να επικοινωνήσει κανείς μαζί τους.

Η διαφάνεια και η προσβασιμότητα αφορούν εξίσου και τη γλώσσα. Η δημοσίευση θα πρέπει να είναι διαθέσιμη στον ιστότοπο όχι μόνο στην τοπική γλώσσα, αλλά κατά προτίμηση και σε μια άλλη ευρέως χρησιμοποιούμενη γλώσσα, προκειμένου να ενισχυθεί η διαφάνεια σε διεθνές επίπεδο³⁰. Σύνδεσμοι με παραδείγματα οδηγών σπουδών παρατίθενται στην εξής ιστοσελίδα: http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc48_en.htm

³⁰ Τα Αγγλικά είναι η δεύτερη γλώσσα που απαιτείται για τα ιδρύματα που υποβάλλουν αίτηση για απόκτηση του ECTS label.

6.1.1 Κατάλογος περιεχομένων Οδηγού Σπουδών

Μέρος Πρώτο: Πληροφορίες σχετικά με το Ίδρυμα:

- επωνυμία και διεύθυνση
- ακαδημαϊκό ημερολόγιο
- ακαδημαϊκές αρχές
- γενική περιγραφή του Ιδρύματος (συμπεριλαμβανομένου του τύπου και της νομικής μορφής του)
- κατάλογος των προσφερόμενων προγραμμάτων σπουδών
- γενικές προϋποθέσεις εισαγωγής
- γενικές διευθετήσεις για την αναγνώριση πρότερης μάθησης (τυπικής, μη τυπικής και άτυπης)
- γενικές προϋποθέσεις εγγραφής
- κατανομή πιστωτικών μονάδων ECTS βάσει του φόρτου εργασίας του φοιτητή που χρειάζεται για να επιτευχθούν τα αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα
- διευθετήσεις για ακαδημαϊκή καθοδήγηση.

Μέρος 2: Πληροφορίες σχετικά με τα προγράμματα σπουδών

Γενική περιγραφή:

- απονεμόμενος τίτλος σπουδών
- επίπεδο τίτλου σπουδών
- ειδικές προϋποθέσεις εισαγωγής
- ειδικές διευθετήσεις για την αναγνώριση πρότερης μάθησης (τυπικής, μη τυπικής και άτυπης)
- προϋποθέσεις απονομής τίτλου σπουδών και κανονισμοί
- προφίλ του προγράμματος σπουδών
- βασικά μαθησιακά αποτελέσματα
- εκπαιδευτικό και επαγγελματικό προφίλ των αποφοίτων με παραδείγματα
- πρόσβαση σε περαιτέρω σπουδές
- σχεδιάγραμμα μαθημάτων με πιστωτικές μονάδες (60 ανά ακαδημαϊκό έτος)
- κανονισμοί εξετάσεων, αξιολόγηση και βαθμολόγηση
- προϋποθέσεις αποφοίτησης
- τρόπος φοίτησης (πλήρης φοίτηση, μερική φοίτηση, e-learning...),
- διευθυντής προγράμματος σπουδών ή ισοδύναμο άτομο.

Περιγραφή των επιμέρους μαθημάτων:

- τίτλος του μαθήματος
- κωδικός αριθμός του μαθήματος
- τύπος του μαθήματος (υποχρεωτικό, μάθημα επιλογής)
- επίπεδο του μαθήματος (π.χ. πρώτου, δεύτερου ή τρίτου κύκλου, υπο-επίπεδο, εάν υφίσταται)
- έτος σπουδών (εάν εφαρμόζεται)
- εξάμηνο/τρίμηνο παράδοσης του μαθήματος
- αριθμός κατανεμόμενων πιστωτικών μονάδων ECTS
- όνομα του διδάσκοντος/των διδασκόντων
- μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος
- τρόπος παράδοσης (πρόσωπο με πρόσωπο, εκπαίδευση εξ αποστάσεως)
- προαπαιτούμενα και
- συν-απαιτούμενα
- συνιστώμενες προαιρετικές εκπαιδευτικές συνιστώσες του προγράμματος σπουδών
- περιεχόμενα του μαθήματος
- συνιστώμενη ή απαιτούμενη βιβλιογραφία προς μελέτη
- σχεδιασμένες μαθησιακές δραστηριότητες και διδακτικές μέθοδοι
- μέθοδοι αξιολόγησης και κριτήρια
- γλώσσα διδασκαλίας.
- πρακτική άσκηση

Μέρος 3: Γενικές πληροφορίες για τους φοιτητές:

- κόστος διαβίωσης
- στέγαση
- σίτιση
- ιατρικές υπηρεσίες
- υπηρεσίες για φοιτητές με ειδικές ανάγκες
- ασφάλιση/υγειονομική περίθαλψη
- οικονομική ενίσχυση φοιτητών
- γραφείο φοιτητικών υποθέσεων
- σπουδαστήρια-αναγνωστήρια-βιβλιοθήκες
- διεθνή προγράμματα
- πρακτικές πληροφορίες για μετακινούμενους φοιτητές
- μαθήματα γλώσσας
- πρακτική άσκηση
- αθλητικές εγκαταστάσεις και εγκαταστάσεις για εξωσπουδαστικές και ελεύθερες δραστηριότητες
- φοιτητικοί σύλλογοι

6.2. Έντυπο Αίτησης Φοιτητή

Το έντυπο αίτησης φοιτητή ECTS έχει σχεδιαστεί για τους μετακινούμενους φοιτητές που πρόκειται να διανύσουν μια μικρή περίοδο σπουδών σε κάποιο άλλο ίδρυμα. Οι φοιτητές που σκοπεύουν να ολοκληρώσουν τις σπουδές τους σε κάποιο άλλο ίδρυμα θα πρέπει να εγγραφούν στο εκάστοτε ίδρυμα ακολουθώντας τις τακτικές διαδικασίες εγγραφής του ιδρύματος και να συμπληρώσουν διαφορετικά έντυπα αίτησης.

Το έντυπο αίτησης φοιτητή περιλαμβάνει όλες τις βασικές πληροφορίες που χρειάζεται κάθε ενδεχόμενο ίδρυμα υποδοχής σχετικά με κάποιον μετακινούμενο φοιτητή. Εάν κάποιο ίδρυμα απαιτεί περαιτέρω πληροφορίες (για παράδειγμα, σχετικά με τη στέγαση ή για ειδικές υγειονομικές προϋποθέσεις) από τους εισερχόμενους φοιτητές, μπορεί να τις ζητήσει ξεχωριστά.

Σε αυτόν τον οδηγό περιλαμβάνεται το τυποποιημένο έντυπο αίτησης φοιτητή το οποίο μπορείτε να βρείτε επίσης στην εξής ιστοσελίδα http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc48_en.htm. Τα ιδρύματα μπορούν εάν το επιθυμούν να προσαρμόσουν το τυποποιημένο έντυπο (προσθέτοντας το λογότυπό τους και άλλες ειδικές πληροφορίες), αλλά θα πρέπει να διασφαλίσουν ότι το έντυπο περιέχει όλες τις πληροφορίες και ότι η σειρά τους τηρείται όσο το δυνατόν περισσότερο.

6.3. Συμφωνία Σπουδών

Στα ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης οι φοιτητές εγγράφονται συνήθως σε κάποιο πρόγραμμα σπουδών και για ένα συγκεκριμένο αριθμό μαθημάτων/ενοτήτων σε ετήσια ή εξαμηνιαία βάση. Στην πράξη, αυτό αντιπροσωπεύει μια Συμφωνία Σπουδών για τους φοιτητές του ιδρύματος προέλευσης. Με την εγγραφή του φοιτητή, το ίδρυμα ανώτατης εκπαίδευσης δεσμεύεται να προσφέρει μαθήματα και να χορηγεί πιστωτικές μονάδες για την επίτευξη των αναμενόμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων.

6.3.1 Συμφωνία σπουδών για μετακινούμενους φοιτητές

Η Συμφωνία Σπουδών ECTS σχεδιάστηκε αρχικά για τους μετακινούμενους φοιτητές, προκειμένου να τους παράσχει μια δεσμευτική συμφωνία πριν από την εμπειρία της μετακίνησης. Όταν χρησιμοποιούνται για τους μετακινούμενους φοιτητές, οι Συμφωνίες Σπουδών περιλαμβάνουν τη λίστα των μαθημάτων ή ενοτήτων ή άλλων εκπαιδευτικών συνιστωσών που ο φοιτητής σκοπεύει να παρακολουθήσει στο αλλοδαπό ίδρυμα, μαζί με τους κωδικούς αριθμούς και τις πιστωτικές μονάδες ECTS που κατανέμονται στις συνιστώσες.

Μια συμφωνία σπουδών ECTS συνάπτεται για ένα εξάμηνο ή ένα έτος σπουδών και πρέπει να υπογράφεται από το ίδρυμα προέλευσης, το ίδρυμα υποδοχής και τον φοιτητή. Οι υπεύθυνοι που υπογράφουν εκ μέρους των δύο ιδρυμάτων πρέπει να βρίσκονται σε επίσημη θέση εξουσίας που να τους επιτρέπει να δεσμεύσουν τα ιδρύματα. Το ίδρυμα υποδοχής, δεσμεύεται να εγγράψει τον εισερχόμενο φοιτητή στα σχεδιασμένα μαθήματα/ενότητες και να παράσχει τις απαιτούμενες μαθησιακές δραστηριότητες. Το ίδρυμα προέλευσης δεσμεύεται να αναγνωρίσει τις πιστωτικές μονάδες που αποκτήθηκαν στο αλλοδαπό ίδρυμα. Από τον φοιτητή δεν θα πρέπει να ζητείται να διαπραγματεύεται την ακαδημαϊκή

αναγνώριση με τον κάθε διδάσκοντα ξεχωριστά. Η Συμφωνία Σπουδών μαζί με το Πιστοποιητικό Αναλυτικής Βαθμολογίας είναι σχεδιασμένα να διασφαλίζουν την πλήρη αναγνώριση του προγράμματος σπουδών που παρακολουθείται στο ίδρυμα υποδοχής.

Ένα πρόγραμμα σπουδών μπορεί να χρειαστεί να τροποποιηθεί μετά την άφιξη του μετακινούμενου φοιτητή στο ίδρυμα υποδοχής. Σε αυτή την περίπτωση, η Συμφωνία Σπουδών πρέπει να τροποποιείται όσο το δυνατόν γρηγορότερα και να υπογράφεται από τα τρία συμβαλλόμενα μέρη: το ίδρυμα προέλευσης, το ίδρυμα υποδοχής και τον φοιτητή. Μόνο με αυτόν τον τρόπο η αναγνώριση της περιόδου σπουδών μπορεί να εξακολουθήσει να είναι πλήρως εγγυημένη.

Σε αυτόν τον οδηγό περιλαμβάνεται η τυποποιημένη Συμφωνία Σπουδών την οποία μπορείτε να βρείτε επίσης στην εξής ιστοσελίδα http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc48_en.htm. Τα ιδρύματα μπορούν εάν το επιθυμούν να προσαρμόσουν το τυποποιημένο έντυπο (προσθέτοντας το λογότυπό τους και άλλες ειδικές πληροφορίες), αλλά θα πρέπει να διασφαλίσουν ότι το έντυπο περιέχει όλες τις πληροφορίες και ότι η σειρά τους τηρείται όσο το δυνατόν περισσότερο.

6.3.2 Συμφωνία Σπουδών για πρακτική άσκηση

- Συμφωνία πρακτικής άσκησης

Οι Συμφωνίες Σπουδών για πρακτική άσκηση ή Συμφωνίες Πρακτικής Άσκησης είναι επίσης απαραίτητες για τις τοποθετήσεις σε επιχειρήσεις για πρακτική άσκηση που απαιτούνται ως μέρος των προγραμμάτων σπουδών. Θα πρέπει να περιλαμβάνουν τα ίδια βασικά στοιχεία όπως η τυποποιημένη συμφωνία πρακτικής άσκησης, αν και προφανώς υπάρχουν κάποιες διαφορές.

Η Συμφωνία Πρακτικής Άσκησης θα πρέπει να υποδεικνύει σαφώς την τοποθεσία και τη

χρονική περίοδο της τοποθέτησης, τα καθήκοντα που θα αναληφθούν (περιγραφή θέσης εργασίας), τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του εκπαιδευόμενου, και τα αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Θα πρέπει επίσης να δείχνει το είδος και τα κριτήρια αξιολόγησης που θα χρησιμοποιηθούν σε σχέση με τα αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα καθώς και τον σχετικό υπεύθυνο, για παράδειγμα τον ρόλο του παρόχου της πρακτικής άσκησης (εργοδότη) και, εάν υφίσταται, το ρόλο του ιδρύματος υποδοχής.

Η Συμφωνία Πρακτικής Άσκησης θα πρέπει να υπογράφεται από τα τρία συμβαλλόμενα μέρη – τον εκπαιδευόμενο, το εκπαιδευτικό ίδρυμα προέλευσης και τον πάροχο της πρακτικής άσκησης (εργοδότη). Στις περιπτώσεις όπου εμπλέκεται κάποιο ίδρυμα υποδοχής, αναμένεται και από αυτό να υπογράψει τη συμφωνία. Η πρωταρχική ευθύνη έγκειται στο ίδρυμα που χορηγεί τον τίτλο σπουδών. Η συμφωνία θα πρέπει να υποδεικνύει τον αριθμό των πιστωτικών μονάδων ECTS που θα απονεμηθούν με την επίτευξη των αναμενόμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων.

ECTS Users' Guide

Σε αυτόν τον οδηγό περιλαμβάνεται η τυποποιημένη Συμφωνία Πρακτικής Άσκησης την οποία μπορείτε να βρείτε επίσης στην εξής ιστοσελίδα http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc48_en.htm. Τα ιδρύματα μπορούν εάν το επιθυμούν να προσαρμόσουν το τυποποιημένο έντυπο (προσθέτοντας το λογότυπό τους και άλλες ειδικές πληροφορίες), αλλά θα πρέπει να διασφαλίσουν ότι το έντυπο περιέχει όλες τις πληροφορίες και ότι η σειρά τους τηρείται όσο το δυνατόν περισσότερο.

6.4. Πιστοποιητικό Αναλυτικής Βαθμολογίας

Πολλά ιδρύματα εκδίδουν ένα πιστοποιητικό αναλυτικής βαθμολογίας για τον κάθε φοιτητή στο τέλος του κάθε εξαμήνου ή του κάθε χρόνου. Πρόκειται για ένα έγγραφο μεγάλης σημασίας για τον φοιτητή και το ίδρυμα. Αυτό το έγγραφο εξασφαλίζει στους φοιτητές μια ακριβή και επικαιροποιημένη καταγραφή της προόδου τους, των εκπαιδευτικών συνιστωσών που έχουν επιλέξει, του αριθμού των πιστωτικών μονάδων ECTS που τους έχουν χορηγηθεί και των βαθμών που τους έχουν απονεμηθεί. Το Πιστοποιητικό Αναλυτικής Βαθμολογίας ECTS αποτελεί ένα τέτοιο πιστοποιητικό, με συμφωνημένη μορφοποίηση. Πρόκειται για ένα σημαντικό επίσημο έγγραφο, που αποδεικνύει την πρόοδο και την αναγνώριση.

Για τους μετακινούμενους φοιτητές, το ίδρυμα προέλευσης εκδίδει αρχικά το Πιστοποιητικό Αναλυτικής Βαθμολογίας και το αποστέλλει στο ίδρυμα υποδοχής για κάθε εξερχόμενο φοιτητή πριν από την αναχώρησή του, για να παράσχει πληροφορίες σχετικά με τις εκπαιδευτικές συνιστώσες που ολοκλήρωσε ο φοιτητής, το επίπεδό τους και τα αποτελέσματα που σημείωσε. Στη συνέχεια, το ίδρυμα υποδοχής εκδίδει ένα άλλο Πιστοποιητικό Αναλυτικής Βαθμολογίας για τον κάθε εισερχόμενο φοιτητή και το αποστέλλει στο ίδρυμα προέλευσης στο τέλος της περιόδου σπουδών του φοιτητή, προκειμένου να πιστοποιηθεί επίσημα η εργασία που ολοκληρώθηκε, οι πιστωτικές μονάδες που απονεμήθηκαν και οι τοπικοί βαθμοί που ελήφθησαν κατά την περίοδο της μετακίνησης.

Εφόσον το Πιστοποιητικό Αναλυτικής Βαθμολογίας είναι ένα έγγραφο ζωτικής σημασίας για την καταγραφή της προόδου όλων των φοιτητών και την αναγνώριση των μαθησιακών επιδόσεων, είναι πολύ σημαντικό να προσδιορίζεται ο υπεύθυνος σύνταξής του, καθώς και ο τρόπος έκδοσης και χορήγησής του.

Σε αυτόν τον οδηγό περιλαμβάνεται το τυποποιημένο Πιστοποιητικό Αναλυτικής Βαθμολογίας το οποίο μπορείτε να βρείτε επίσης στην εξής ιστοσελίδα. http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc48_en.htm. Τα ιδρύματα μπορούν εάν το επιθυμούν να προσαρμόσουν το τυποποιημένο έντυπο (προσθέτοντας το λογότυπό τους και άλλες ειδικές πληροφορίες), αλλά θα πρέπει να διασφαλίσουν ότι το έντυπο περιέχει όλες τις πληροφορίες και ότι η σειρά τους τηρείται όσο το δυνατόν περισσότερο.

7. Έγγραφα αναφοράς για περαιτέρω ενημέρωση

7.1. Συστήματα πιστωτικών μονάδων και τίτλων σπουδών/ προσόντων

Ευρωπαϊκά Όργανα:

- *The framework of qualifications for the European Higher Education Area*
<http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/documents/QF-EHEA-May2005.pdf>
Background report: *A Framework for Qualifications of the European Higher Education Area*, Ministry of Science, Technology and Innovation, 2005
http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/documents/050218_QF_EHEA.pdf
- Σύσταση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Απριλίου 2008 σχετικά με τη θέσπιση του ευρωπαϊκού πλαισίου τίτλων σπουδών/ προσόντων για τη δια βίου μάθηση <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2008:111:0001:0007:EL:PDF>
Λοιπές πληροφορίες σχετικά με το ευρωπαϊκό πλαίσιο τίτλων σπουδών/ προσόντων: http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc44_en.htm#doc
- Convention on the recognition of qualifications concerning higher education in the European region (CETS 165, 1997)
<http://conventions.coe.int/Treaty/Commun/QueVoulezVous.asp?NT=165&CL=ENG>
Επεξηγηματική έκθεση σχετικά με το Συνέδριο:
<http://conventions.coe.int/Treaty/en/Treaties/Html/165.htm>

Εκδόσεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο:

- Tuning Educational Structures in Europe (2007)
http://tuning.unideusto.org/tuningeu/images/stories/template/General_Brochure_final_version.pdf
Περαιτέρω πληροφορίες και αποτελέσματα σχετικά με το σχέδιο Tuning:
<http://unideusto.org/tuning> or:
<http://www.rug.nl/let/tuningeu>

Σχετικές Αναφορές από Σεμινάρια της Μπολόνια:

- Bologna Seminar on 'Development of a Common Understanding of Learning Outcomes and ECTS' Porto, Portugal, 19-20 June 2008 Final Report and Recommendations
http://portobologna.up.pt/documents/BS_P_Report_20080915_FINAL.pdf
Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το σεμινάριο (εισροές, παρουσιάσεις):
<http://portobologna.up.pt/>
- Bologna Seminar on 'ECTS based on learning outcomes and student workload' Moscow, Russia, 17-18 April 2008 *Conclusions*
http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/BolognaSeminars/documents/Moscow_April2008_conclusions_final.pdf
- Wagenaar, Robert (2006) 'An Introduction to the European Credit Transfer and Accumulation System (ECTS)', in: EUA, *Bologna Handbook*.

Making Bologna Work. Berlin: European University Association
<http://www.eua.be/publications/bolognahandbook/>

- Le Mouillour, Isabelle, commissioned by Cedefop (2005) *European approaches to credit (transfer) systems in VET*. Cedefop Dossier 12. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities
http://www.trainingvillage.gr/etv/Upload/Information_resources/Bookshop/424/6014_en.pdf

- Adam, Stephen (2004) *Improving the recognition system of degrees and study credit points in the European Higher Education Area*. Bologna Seminar on Recognition, University of Latvia, Riga, 3-4 December 2004, organised by Latvian authorities and the Council of Europe, supported by the EU Socrates programme. Τελική αναφορά και συστάσεις της συνεδρίασης.
http://www.aic.lv/rigaseminar/documents/Riga_Final_ReportP_S_Adam.pdf

- Ευρωπαϊκή Ένωση για τη Διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση (2005) *Πρότυπα και κατευθυντήριες γραμμές για τη διασφάλιση ποιότητας στον ευρωπαϊκό χώρο Ανώτατης Εκπαίδευσης*. Ελσίνκι: Ευρωπαϊκή Ένωση για τη Διασφάλιση της Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση
<http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/documents/Standards-and-Guidelines-for-QA.pdf>

- Gehmlich, Volker (2006) 'The Added Value of Using ECTS' in: EUA, *Bologna Handbook. Making Bologna Work*. Berlin: European University Association
<http://www.eua.be/publications/bologna-handbook/>

7.2. Σχεδιασμός προγραμμάτων σπουδών

Volker Gehmlich, Andy Gibbs, Raimonda Markeviciene, Terence Mitchell, Graeme Roberts, Anne Siltala, Marina Steinmann (2008) *Yes! Go! A Practical Guide to Designing Degree Programmes with Integrated Transnational*

Mobility, DAAD
<http://eu.daad.de/eu/mocca/06493.html>

7.3. Μαθησιακά αποτελέσματα

- Bologna Seminar on 'Learning Outcomes Based Higher Education - The Scottish Experience' Edinburgh, UK, 21-22 February 2008 *Conclusions and Recommendations*
http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/BolognaSeminars/documents/Edinburgh/Edinburgh_Feb08_Final_Conclusions_and_Recommendations.pdf

Τελική Έκθεση

http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/BolognaSeminars/documents/Edinburgh/Edinburgh_Feb08_final_report.pdf

Περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με το σεμινάριο (Εισροές, παρουσιάσεις):

<http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/BolognaSeminars/Edinburgh2008.htm>

- Adam, Stephen (2008) *Learning Outcomes Current Developments in Europe: Update on the Issues and Applications of Learning Outcomes Associated with the Bologna Process*. Edinburgh: Scottish Government Presented to the Bologna Seminar: Learning outcomes based higher education: the Scottish Experience (February 2008, Edinburgh).
http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/BolognaSeminars/documents/Edinburgh/Edinburgh_Feb08_Adams.pdf

- Adam, Stephen (2004) *Using Learning Outcomes: A consideration of the nature, role, application and implications for European education of employing learning outcomes at the local, national and international levels*
<http://www.pedagogy.ir/images/pdf/using-learning-outcomes-eu.pdf>

• Kennedy, Declan, Hyland, Aine, and Ryan, Norma (2006) 'Writing and Using Learning Outcomes: A Practical Guide' in: EUA, Bologna Handbook. *Making Bologna Work*. Berlin: European University Association <http://www.bologna.msmt.cz/files/learning-outcomes.pdf> Παρουσιάστηκε στο Σεμινάριο της Μπολόνια: Χρήση των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων (Ιούλιος 2004, Εδιμβούργο). http://www.bologna-bergen2005.no/EN/Bol_sem/Seminars/040701-02Edinburgh/040620LEARNING_OUTCOME_S-Adams.pdf

• Cedefop (2008) *The Shift to Learning Outcomes: Conceptual, political and practical developments in Europe*. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities Synthesis: http://www.trainingvillage.gr/etv/Upload/Information_resources/Bookshop/494/4079_en.pdf Η πλήρης αναφορά αναμένεται να εκδοθεί.

7.4. ΕΘΝΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Η κάθε χώρα έχει εκδώσει, ή βρίσκεται στη

διαδικασία να εκδώσει πληροφορίες σχετικά με τα εθνικά της συστήματα πιστωτικών μονάδων και τίτλων σπουδών προσόντων. Δύο παραδείγματα είναι η Σκωτία και η Ιρλανδία.

• The Scottish Credit and Qualifications Framework <http://www.scqf.org.uk>
 • National Qualifications Authority of Ireland – National Framework of Qualifications <http://www.nfq.ie/nfq/en/index.html>
 • HRK (2007) Bologna Reader II, Neue Texte und Hilfestellungen zur Umsetzung der Ziele des Bologna-Prozesses an deutschen Hochschulen, Bonn http://www.hrk.de/bologna/de/Bologna_Reader_gesamt.pdf

• Gehmlich, Volker (2008) Die Einführung eines Nationalen Qualifikationsrahmens in Deutschland – DQR – Untersuchung der Möglichkeiten für den Bereich des formalen Lernens, Osnabrück : Univ., Fak. für Wirtschafts- und Sozialwiss
 • Meijers, van Overveld, Perrenet with the co-operation of Borghuis and Mutsaers (2005) Criteria for Academic Bachelor's and Master's Curricula http://www.jointquality.nl/content/descriptors/AC_English_Gweb.pdf
 • Hildbrand, Tremp, Jäger Tückmantel (2008) The Curricula Reform at Swiss Institutes of Higher Education: An Analysis of the Current State and Perspectives in the Bologna Reform www.crus.ch/dms.php?id=5499

8. Γλωσσάριο

Στο ακόλουθο γλωσσάριο καθορίζεται η ορολογία για τις ανάγκες του συγκεκριμένου Οδηγού για τους Χρήστες του ECTS.

Αναγνώριση μη τυπικής και άτυπης μάθησης	Η διαδικασία μέσω της οποίας ένα ίδρυμα πιστοποιεί ότι τα μαθησιακά αποτελέσματα που έχουν επιτευχθεί και αξιολογηθεί σε κάποιο άλλο πλαίσιο (μη τυπικής ή άτυπης μάθησης) πληρούν (μερικές ή όλες) τις προϋποθέσεις ενός συγκεκριμένου προγράμματος, της συνιστώσας του ή του τίτλου σπουδών του/επαγγελματικού του προσόντος.
Αναγνώριση πιστωτικών μονάδων	Η διαδικασία μέσω της οποίας ένα ίδρυμα πιστοποιεί ότι τα μαθησιακά αποτελέσματα που έχουν επιτευχθεί και αξιολογηθεί σε κάποιο άλλο ίδρυμα πληρούν (μερικές ή όλες) τις προϋποθέσεις ενός συγκεκριμένου προγράμματος, της συνιστώσας του ή του τίτλου σπουδών του/επαγγελματικού του προσόντος.
Αξιολόγηση	Το συνολικό φάσμα των μεθόδων (γραπτών, προφορικών και πρακτικών τεστ/εξετάσεων, projects και portfolios) που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση των επιδόσεων του εκπαιδευόμενου σχετικά με τα αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα.
Απονομή πιστωτικών μονάδων	Η πράξη της απονομής στους εκπαιδευόμενους του αριθμού των πιστωτικών μονάδων που αφορούν μια εκπαιδευτική συνιστώσα ή έναν τίτλο σπουδών. Με τη απονομή των πιστωτικών μονάδων αναγνωρίζεται ότι τα μαθησιακά αποτελέσματα του εκπαιδευόμενου έχουν αξιολογηθεί και ότι ο ίδιος πληροί τις προϋποθέσεις για τη συνιστώσα ή τον τίτλο σπουδών.
Άτυπη μάθηση	Μάθηση που προκύπτει από τις δραστηριότητες της καθημερινής ζωής οι οποίες σχετίζονται με την εργασία, την οικογένεια και τον ελεύθερο χρόνο. Δεν είναι διαρθρωμένη (από άποψη μαθησιακών στόχων, χρόνου μάθησης ή μαθησιακής υποστήριξης) και τυπικά δεν οδηγεί σε πιστοποίηση. Η άτυπη μάθηση μπορεί να είναι σκόπιμη αλλά τις περισσότερες φορές είναι μη-σκόπιμη (ή «παρεμπόμπουσα»/τυχαία).
Διασφάλιση ποιότητας	Η διαδικασία ή το σύνολο των διαδικασιών που υιοθετούνται σε εθνικό ή ιδρυματικό επίπεδο για να εξασφαλίζεται η ποιότητα των εκπαιδευτικών προγραμμάτων και των τίτλων σπουδών που χορηγούνται.
Εθνικό Πλαίσιο Τίτλων Σπουδών/ προσόντων (ανώτατη εκπαίδευση)	Η ενιαία περιγραφή, σε εθνικό επίπεδο ή σε επίπεδο εκπαιδευτικού συστήματος, η οποία είναι διεθνώς κατανοητή και μέσω της οποίας μπορούν να περιγραφούν και συσχετίζονται μεταξύ τους με λογικό τρόπο όλοι οι τίτλοι σπουδών/ προσόντα και άλλες

	μαθησιακές επιδόσεις στην ανώτατη εκπαίδευση, και η οποία καθορίζει τη σχέση μεταξύ των τίτλων σπουδών/ προσόντων της ανώτατης εκπαίδευσης.
Εκπαιδευόμενος	Ένα άτομο που επιδίδεται σε μια μαθησιακή διαδικασία (τυπική, άτυπη ή μη τυπική μάθηση).
Εκπαιδευτική συνιστώσα	Μια αυτοτελής και τυπικά δομημένη μαθησιακή εμπειρία (όπως: το μάθημα, η ενότητα μαθημάτων, το σεμινάριο, η πρακτική άσκηση).
Ενότητα μαθημάτων	Μία ενότητα μαθημάτων σε ένα σύστημα του οποίου κάθε μάθημα φέρει τον ίδιο αριθμό πιστωτικών μονάδων ή έναν πολλαπλάσιο αριθμό αυτών.
Πρόοδος	Η διαδικασία που καθιστά ικανούς τους εκπαιδευόμενους να περάσουν από ένα στάδιο κάποιου τίτλου σπουδών στο επόμενο και να έχουν πρόσβαση σε εκπαιδευτικά προγράμματα που προετοιμάζουν για τίτλους σπουδών υψηλότερου επιπέδου από αυτά που κατέχουν ήδη.
Τίτλος σπουδών	Κάθε πτυχίο, δίπλωμα ή άλλο πιστοποιητικό που εκδίδεται από κάποια αρμόδια αρχή και το οποίο πιστοποιεί την επιτυχή ολοκλήρωση ενός αναγνωρισμένου προγράμματος σπουδών.
Ικανότητες	Ένας δυναμικός συνδυασμός γνωσιακών και μεταγνωσιακών δεξιοτήτων, γνώσεων και κατανόησης, διαπροσωπικών, πνευματικών και πρακτικών δεξιοτήτων, ηθικών αξιών και συμπεριφορών. Στόχος όλων των εκπαιδευτικών προγραμμάτων είναι να προάγουν τις ικανότητες. Οι ικανότητες αναπτύσσονται σε όλα τα μαθήματα και αξιολογούνται στα διαφορετικά στάδια ενός προγράμματος. Ορισμένες ικανότητες είναι σχετικές με τη θεματική περιοχή (ειδικές σε κάποιο τομέα σπουδών), άλλες είναι γενικές (κοινές για κάθε μάθημα που περιλαμβάνει ένας τίτλος σπουδών). Συνήθως η ανάπτυξη των ικανοτήτων σημειώνεται με ενιαίο και κυκλικό τρόπο κατά τη διάρκεια ενός προγράμματος.
Κανόνες προόδου	Σύνολο κανόνων που καθορίζουν τους όρους για την πρόοδο του εκπαιδευόμενου στο πλαίσιο κάποιων τίτλων σπουδών και με στόχο την απόκτηση άλλων τίτλων σπουδών.
Κατανομή πιστωτικών μονάδων	Η διαδικασία της κατανομής ενός αριθμού πιστωτικών μονάδων σε τίτλους σπουδών/ προγράμματα ή σε άλλες εκπαιδευτικές συνιστώσες.
Κριτήρια αξιολόγησης	Περιγραφές του τί αναμένεται να κάνει ο εκπαιδευόμενος, προκειμένου να αποδείξει ότι κάποιο μαθησιακό αποτέλεσμα έχει επιτευχθεί.
Κύκλος	Όλοι οι τίτλοι σπουδών στον Ευρωπαϊκό Χώρο Ανώτατης Εκπαίδευσης περικλείονται σε τρεις κύκλους σπουδών. Ένας εκ των στόχων όπως δηλώνεται στη Διακήρυξη της Μπολόνια το 1999 ήταν η «υιοθέτηση ενός συστήματος που θα βασίζεται σε δύο βασικούς κύκλους, προπτυχιακών και μεταπτυχιακών σπουδών». Το 2003 συμπεριλήφθηκαν και οι

	διδακτορικές σπουδές στη δομή της Μπολόνια, οι οποίες αναφέρονται ως τρίτος κύκλος.
Μαθησιακά Αποτελέσματα	Διατυπώσεις όλων αυτών που ο εκπαιδευόμενος αναμένεται να γνωρίζει, να κατανοεί και να μπορεί να κάνει μετά την επιτυχή ολοκλήρωση μιας μαθησιακής διαδικασίας.
Μεταφορά	Η διαδικασία αναγνώρισης σε ένα πλαίσιο πιστωτικών μονάδων που έχουν απονεμηθεί σε ένα άλλο πλαίσιο, με σκοπό την απόκτηση ενός τίτλου σπουδών.
Μη τυπική μάθηση	Μάθηση η οποία δεν παρέχεται από κάποιο ίδρυμα εκπαίδευσης ή κατάρτισης και τυπικά δεν οδηγεί σε πιστοποίηση. Είναι, εντούτοις, διαρθρωμένη (σε ό,τι αφορά τους μαθησιακούς στόχους, το χρόνο μάθησης και τη μαθησιακή υποστήριξη). Η μη τυπική μάθηση είναι σκόπιμη από τον εκπαιδευόμενο.
Περιγραφικοί Δείκτες Κύκλου (Επιπέδου)	Γενικές διατυπώσεις των ευρέως αναμενόμενων αποτελεσμάτων καθενός εκ των τριών κύκλων. Ένα καλό παράδειγμα των περιγραφικών δεικτών γενικού κύκλου (επιπέδου) είναι οι αποκαλούμενοι Περιγραφικοί δείκτες του Δουβλίνου που έχουν χρησιμεύσει ως ένας από τους θεμέλιους λίθους (μαζί με το ECTS) για το Πλαίσιο Τίτλων Σπουδών του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης/ προσόντων.
Περιγραφικός Δείκτης Επιπέδου	Γενικές διατυπώσεις των τυπικών επιδόσεων των εκπαιδευόμενων στους οποίους χορηγήθηκε τίτλος σπουδών σε συγκεκριμένο επίπεδο ενός πλαισίου τίτλων σπουδών.
Πιστωτικές μονάδες (ECTS)	Ποσοτικοποιημένα μέσα έκφρασης του όγκου της μάθησης βάσει του φόρτου εργασίας που χρειάζονται οι φοιτητές, προκειμένου να επιτύχουν τα αναμενόμενα αποτελέσματα κάποιας μαθησιακής διαδικασίας σε συγκεκριμένο επίπεδο.
Πρόγραμμα (εκπαιδευτικό)	Ένα σύνολο εκπαιδευτικών συνιστωσών, που βασίζονται σε μαθησιακά αποτελέσματα, αναγνωρισμένα για τη χορήγηση ενός συγκεκριμένου τίτλου σπουδών/προσόντων.
Συσσώρευση	Η διαδικασία της συλλογής πιστωτικών μονάδων που απονεμήθηκαν με την επίτευξη των μαθησιακών αποτελεσμάτων κάθε εκπαιδευτικής συνιστώσας ή άλλης εκπαιδευτικής δραστηριότητας.
Τυπική μάθηση	Εκπαίδευση που παρέχεται συνήθως από κάποιο εκπαιδευτικό ή επιμορφωτικό ίδρυμα, δομημένη (σε ό,τι αφορά τους μαθησιακούς στόχους, τον χρόνο μάθησης και τη μαθησιακή υποστήριξη), που οδηγεί στην χορήγηση πιστοποίησης. Η τυπική μάθηση είναι σκόπιμη από τη μεριά του εκπαιδευόμενου.
Φοιτητής	Εκπαιδευόμενος εγγεγραμμένος σε ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα τυπικής μάθησης.
Φοιτητο-κεντρική/ό (προσέγγιση ή σύστημα)	Μια προσέγγιση ή ένα σύστημα που υποστηρίζει το σχεδιασμό προγραμμάτων μάθησης τα οποία επικεντρώνονται στις επιδόσεις του εκπαιδευόμενου,

	εξυπηρετούν τις διαφορετικές προτεραιότητες των εκπαιδευόμενων και είναι συνεπή με το λογικό φόρτο εργασίας των φοιτητών (π.χ. φόρτος εργασίας που είναι εφικτός κατά τη διάρκεια του προγράμματος μάθησης). Προσφέρει τη μέγιστη συμμετοχή του εκπαιδευόμενου στην επιλογή του περιεχομένου, του τρόπου, του ρυθμού και του τόπου μάθησης.
Φόρτος εργασίας	Ένδειξη του χρόνου που χρειάζονται συνήθως οι φοιτητές για να ολοκληρώσουν όλες τις μαθησιακές δραστηριότητες (όπως διαλέξεις, σεμινάρια, εργασίες, πρακτικές εργασίες, προσωπική μελέτη και εξετάσεις) που απαιτούνται για την επίτευξη των αναμενόμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων.
Ωρα διδασκαλίας	Ωρες (τυπικά μια περίοδος 45-60 λεπτών) που αφιερώνουν οι φοιτητές σε δραστηριότητες υπό την καθοδήγηση του διδακτικού προσωπικού.
Condoning	Είναι ο όρος που χρησιμοποιείται σε ορισμένα εθνικά πλαίσια όταν μια εξεταστική επιτροπή εξαιρεί κάποιο φοιτητή από επαναξιολόγηση σε κάποια συνιστώσα όπου σημείωσε μη προβιβάσιμο βαθμό (ήοριακά μη προβιβάσιμο) εάν έχει σημειώσει αρκετά υψηλούς προβιβάσιμους βαθμούς σε άλλες εκπαιδευτικές συνιστώσες.

Παράρτημα 1

Η χρήση του ECTS από την πλευρά των εκπαιδευόμενων

Ένας από τους στόχους του ECTS είναι να διασφαλίσει ότι οι επιδόσεις, οι προσδοκίες και οι δυνατότητες των εκπαιδευόμενων λαμβάνονται υπόψη κατά τη διαδικασία μάθησης. Η εφαρμογή του ECTS θα πρέπει να παρέχει προστασία και δίκαιη μεταχείριση στους εκπαιδευόμενους.

Στα ιδρύματα όπου εφαρμόζεται το ECTS, οι εκπαιδευόμενοι δικαιούνται:

- έναν **Οδηγό Σπουδών** που περιγράφει σαφώς τα προγράμματα σπουδών, με τα αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα και τις εκπαιδευτικές συνιστώσες τους, συμπεριλαμβανομένων και των **κατανεμημένων πιστωτικών μονάδων ECTS**
- **μεθόδους αξιολόγησης** που είναι συναφείς με τα αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα και τον φόρτο εργασίας
- **πληροφορίες** εκ των προτέρων σχετικά με τις μεθόδους αξιολόγησης που είναι διαθέσιμες
- **απονομή των πιστωτικών μονάδων ECTS** που έχουν κατανεμηθεί στην κάθε εκπαιδευτική συνιστώσα, αφού σημειώσουν επιτυχία στην απαιτούμενη διαδικασία αξιολόγησης
- συμμετοχή σε τακτική παρακολούθηση και **αναθεωρήσεις** του υπολογισμένου φόρτου εργασίας και επομένως της κατανομής των πιστωτικών μονάδων
- **συμμετοχή** των αντιπροσώπων των

φοιτητών στη διαδικασία της εφαρμογής του ECTS

- δυνατότητες για **καθοδήγηση** και υποστήριξη
- την ευκαιρία να λαμβάνονται υπόψη οι **προηγούμενες μαθησιακές επιδόσεις που είχαν σημειώσει**, όπως για παράδειγμα η μη τυπική ή άτυπη μάθηση ή τυχόν πιστωτικές μονάδες από άλλα ιδρύματα προκειμένου να συνυπολογιστούν για περαιτέρω σπουδές
- το δικαίωμα ένστασης σε ακαδημαϊκό επίπεδο εάν δεν τους απονεμηθούν οι πιστωτικές μονάδες για τις εκπαιδευτικές συνιστώσες που ολοκλήρωσαν επιτυχώς.

Σε περιπτώσεις κινητικότητας:

- για περιόδους σπουδών στο εξωτερικό ή σε κάποιο άλλο ίδρυμα βάσει Συμφωνίας Σπουδών – δικαιούνται **πλήρη ακαδημαϊκή αναγνώριση** από το ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα προέλευσης των πιστωτικών μονάδων που τους χορηγήθηκαν κατά την περίοδο σπουδών στο εξωτερικό, σύμφωνα με τη Συμφωνία Σπουδών³¹, χωρίς επανάληψη των διαδικασιών αξιολόγησης
- για περιόδους σπουδών στο εξωτερικό ή σε κάποιο άλλο ίδρυμα χωρίς Συμφωνία Σπουδών – **δίκαιη αναγνώριση** των πιστωτικών μονάδων που τους απονεμήθηκαν κατά τη διάρκεια της περιόδου

³¹ http://ec.europa.eu/education/archive/million/charter_en.pdf

σπουδών και **υπολογισμό** αυτών σε ό,τι αφορά στην απονομή τίτλου σπουδών

- προσεκτικό και δίκαιο υπολογισμό από το ίδρυμα προέλευσης των βαθμών που απονεμήθηκαν από το ίδρυμα υποδοχής.

Σε περιπτώσεις αναγνώρισης μη τυπικής ή

άτυπης εκπαίδευσης:

- την απονομή **του ίδιου αριθμού πιστωτικών μονάδων** όπως αυτές που κατανεμήθηκαν σε εκπαιδευτικές συνιστώσες τυπικής μάθησης με συγκρίσιμα μαθησιακά αποτελέσματα.

Παράρτημα 2

Προτάσεις για τα ιδρύματα σχετικά με την αναγνώριση των σπουδών στο εξωτερικό στο πλαίσιο των διμερών συμφωνιών

Επιλογή ιδρυμάτων-εταίρων

Συστήνεται να συνάπτονται συμφωνίες με ιδρύματα:

- που προσφέρουν επαρκείς περιγραφές των προγραμμάτων σπουδών τους, συμπεριλαμβανομένων και των πιστωτικών μονάδων, των μαθησιακών αποτελεσμάτων, των προσεγγίσεων διδασκαλίας/μάθησης και των μεθόδων αξιολόγησης
- το επίπεδο των οποίων κρίνετε επαρκές για τους φοιτητές σας, ώστε να μπορείτε να αποδεχθείτε τις διαδικασίες διδασκαλίας και αξιολόγησής τους χωρίς να απαιτείται περαιτέρω εργασία ή αξιολόγηση.

Συμφωνίες δεν θα πρέπει να συνάπτονται μόνο με ιδρύματα που προσφέρουν παρόμοια προγράμματα σπουδών, αλλά και με ιδρύματα που παρέχουν προγράμματα σπουδών συμπληρωματικά των δικών σας, προσφέροντας έτσι περισσότερες ευκαιρίες στους φοιτητές σας.

Ενσωμάτωση της κινητικότητας στα προγράμματα

Προκειμένου να δομήσετε την κινητικότητα στα προγράμματα σπουδών σας:

- προσδιορίστε το εξάμηνο ή το έτος όπου μια περίοδος σπουδών στο εξωτερικό θα είναι η πλέον κατάλληλη για το πρόγραμμα (mobility window)
- προγραμματίστε στο εν λόγω εξάμηνο/έτος τις εκπαιδευτικές συνιστώσες των οποίων τα μαθησιακά αποτελέσματα θα

μπορέσουν να επιτευχθούν ευκολότερα στο εξωτερικό (π.χ. μαθήματα γλώσσας, διεθνή ή συγκριτικά μαθήματα, συμπληρωματικά/μαθήματα επιλογής, προετοιμασία πτυχιακής εργασίας, πρακτική άσκηση κτλ.)

- προσδιορίστε, σε κάθε ιδρυμα-εταίρο, τμήματα ή προγράμματα σπουδών όπου θα μπορούσαν να επιτευχθούν παρόμοια, συμπληρωματικά και συναφή μαθησιακά αποτελέσματα.

Κατανομή ακαδημαϊκών ευθυνών

Τοποθετήστε έναν ακαδημαϊκό σε κάθε τμήμα ή γνωστικό αντικείμενο ο οποίος θα είναι εξουσιοδοτημένος να:

- εγκρίνει τα προγράμματα σπουδών των φοιτητών στο εξωτερικό και να τα τροποποιεί όπως χρειάζεται (να υπογράφει τη Συμφωνία Σπουδών)
- εγγυάται πλήρη αναγνώριση αυτών των προγραμμάτων εκ μέρους του υπεύθυνου ακαδημαϊκού σώματος (υπογράφει το Φύλλο Αναγνώρισης).

Αλληλεπίδραση με τον κάθε εξερχόμενο φοιτητή ξεχωριστά

Πριν από την αναχώρηση του φοιτητή, το υπεύθυνο μέλος του προσωπικού θα:

- συζητά με τον φοιτητή, και τελικά θα εγκρίνει μια Συμφωνία Σπουδών που περιέχει ένα πρόγραμμα σπουδών στο εξωτερικό για ένα εξάμηνο ή ένα έτος (περίπου 30 ή 60 πιστωτικές μονάδες). Αυτό το πρόγραμμα θα έχει παρόμοια, συμπληρωματικά ή συναφή μαθησιακά αποτελέσματα σε σχέση με το

πρόγραμμα του ιδρύματος προέλευσης, αλλά δεν θα έχει απαιτήτως και το ίδιο περιεχόμενο

- διασφαλίσει εκ των προτέρων ότι όλες οι πιστωτικές μονάδες που θα αποκτηθούν στο αλλοδαπό ίδρυμα στο πλαίσιο του εγκεκριμένου προγράμματος σπουδών θα αναγνωριστούν πλήρως, θα μεταφερθούν στο πρόγραμμα σπουδών του ιδρύματος προέλευσης και θα χρησιμοποιηθούν για να ικανοποιήσουν τις προϋποθέσεις απόκτησης του τίτλου σπουδών.

Μετά την επιστροφή του φοιτητή, ο υπεύθυνος διοικητικός θα:

- μεταφέρει όλες τις πιστωτικές μονάδες που αποκτήθηκαν στο εξωτερικό κατά το εγκεκριμένο πρόγραμμα σπουδών (Πιστοποιητικό Αναλυτικής Βαθμολογίας) στο επίσημο μαθησιακό πρόγραμμα που

ακολουθεί ο φοιτητής στο ίδρυμα προέλευσης, υποδεικνύοντας τις μαθησιακές δραστηριότητες στις οποίες αναφέρονται με τους πρωτότυπους τίτλους τους. Οι πιστωτικές μονάδες θα συμπεριλαμβάνονται στη συνέχεια στο Παράρτημα Διπλώματος, με μια σημείωση στην οποία θα αναφέρεται το ίδρυμα από το οποίο χορηγήθηκαν.

- χρησιμοποιήσει τις πιστωτικές μονάδες που αποκτήθηκαν στο εξωτερικό για σκοπούς συσσώρευσης για να ικανοποιήσει τις ειδικές προϋποθέσεις του προγράμματος σπουδών, όπως είχε συμφωνηθεί εκ των προτέρων με τη Συμφωνία Σπουδών. Η αναγνώριση των πιστωτικών μονάδων που αποκτώνται στο εξωτερικό ως πρόσθετων πιστωτικών μονάδων δεν πληροί τη δέσμευση για πλήρη ακαδημαϊκή αναγνώριση, και θα γίνεται μόνο εάν ο φοιτητής φέρει πίσω περισσότερες από 30/60 πιστωτικές μονάδες.

Παράρτημα 3

Πίνακας βαθμολογίας ECTS

Εισαγωγή

Το πρώτο μέρος αυτού του παραρτήματος περιγράφει τις προσπάθειες που γίνονται για να παρουσιαστεί ένα αξιόπιστο σύστημα για την ερμηνεία και την μετατροπή των βαθμών. Το δεύτερο μέρος περιγράφει ένα απλοποιημένο σύστημα που καλείται "Πίνακας βαθμολογίας ECTS". Το απλοποιημένο σύστημα δομείται πάνω στην παλαιότερη έκδοση και, όπως και πριν, απαιτεί από τα πανεπιστήμια να παρακολουθούν τις βαθμολογικές τους πρακτικές και κουλτούρα, ορθή πρακτική που εφαρμόζεται σε αρκετά ιδρύματα στην Ευρώπη. Ο πίνακας βαθμολογίας ECTS επιτρέπει στα πανεπιστήμια να διασφαλίσουν τη δίκαιη μεταφορά και αναγνώριση των βαθμών των μετακινούμενων φοιτητών. Τυχόν σχόλια σχετικά με τη νέα έκδοση είναι ευπρόσδεκτα.

Υπόβαθρο

Είναι γνωστό ότι τα Ευρωπαϊκά εκπαιδευτικά συστήματα έχουν αναπτύξει διαφορετικές προσεγγίσεις στη βαθμολόγηση, οι οποίες έχουν τις ρίζες τους στις παιδαγωγικές και πολιτιστικές τους παραδόσεις. Επισημαίνεται επιπλέον ότι όχι μόνο έχουν διαφορετικές βαθμολογικές κλίμακες, αλλά τις χρησιμοποιούν επίσης με διαφορετικό τρόπο στα διάφορα ιδρύματα και τα διάφορα γνωστικά αντικείμενα. Είναι βασικό να

σεβόμαστε αυτές τις διαφορές, αλλά είναι επίσης σημαντικό να τις καταστήσουμε διαφανείς μέσα στον Ευρωπαϊκό Χώρο Ανώτατης Εκπαίδευσης, ώστε οι βαθμοί που χορηγούνται σε όλες τις χώρες, τα ιδρύματα ή γνωστικά αντικείμενα να μπορούν να γίνονται πλήρως κατανοητοί και όταν χρειάζεται να μπορούν να συγκρίνονται από άτομα με διαφορετικά πολιτιστικά υπόβαθρα. Οι μετακινούμενοι φοιτητές έχουν δικαίωμα στη δίκαιη μεταχείριση των βαθμών τους όταν οι πιστωτικές μονάδες μεταφέρονται από ένα ίδρυμα/χώρα σε άλλο, διότι μπορεί από το επίπεδο της επίδοσής τους να εξαρτώνται υποτροφίες ή άλλα οφέλη. Η διαφάνεια των επιπέδων επίδοσης είναι εξίσου σημαντική για τους απόφοιτους που υποβάλλουν αίτηση για κάποια θέση εργασίας στη χώρα τους ή σε άλλη χώρα.

Για να υπερκεραστεί αυτό το πρόβλημα, τα προηγούμενα χρόνια οι κατευθυντήριες γραμμές του ECTS συνιστούσαν στα Ευρωπαϊκά ιδρύματα, εκτός από την εθνική βαθμολογική τους κλίμακα, να χρησιμοποιούν μια Ευρωπαϊκή βαθμολογική κλίμακα ως μηχανισμό μετάφρασης των βαθμών των άλλων βαθμολογικών συστημάτων. Αυτού του είδους η Ευρωπαϊκή κλίμακα βασιζόταν στα στατιστικά δεδομένα της κατανομής των προβιβάσιμων βαθμών σε κάθε πρόγραμμα σπουδών, που φανέρωνε τον τρόπο με τον οποίο χρησιμοποιείτο στην πραγματικότητα η

εθνική κλίμακα σε αυτό το πλαίσιο, και επέτρεπε τη σύγκριση με τα στατιστικά δεδομένα της κατανομής των βαθμών σε κάποιο παράλληλο πρόγραμμα ενός άλλου ιδρύματος.

Σαν πρώτο βήμα, η εφαρμογή της κλίμακας του ECTS απαιτούσε τη συλλογή στατιστικών στοιχείων από τα ιδρύματα που ήταν πρόθυμα να συμμετάσχουν στο σχέδιο δράσης για να καταστήσουν τις βαθμολογίες τους πιο διαφανείς. Στα εκπαιδευτικά συστήματα όπου η κατάταξη των φοιτητών σε κάθε μάθημα/ενότητα αποτελούσε τυποποιημένη διαδικασία, τα στατιστικά στοιχεία παρέχονταν για την ίδια ομάδα φοιτητών στους οποίους είχαν απονεμηθεί οι βαθμοί. Στις υπόλοιπες περιπτώσεις, η στατιστική κατανομή βασιζόταν στους βαθμούς που είχαν δοθεί τα προηγούμενα δύο με τρία χρόνια σε συγκεκριμένη ομάδα αναφοράς - ένα επιμέρους πρόγραμμα ή ομάδα ομοιογενών προγραμμάτων - από τους οποίους μπορούσε να εξαχθεί κάποιο συνεπές βαθμολογικό σχέδιο. Αυτά τα στοιχεία, συγκεντρωμένα από ένα μεγάλο αριθμό ιδρυμάτων στην Ευρώπη, έχουν δείξει τον τρόπο με τον οποίο χρησιμοποιούνται επί του παρόντος οι εθνικές βαθμολογικές κλίμακες. Για παράδειγμα, οι καθηγητές στα Γαλλικά ιδρύματα χρησιμοποιούν πιο συστηματικά τους βαθμούς από τη μέση της κλίμακας και κάτω, ενώ οι Ιταλοί ομόλογοί τους χρησιμοποιούν περισσότερο τους βαθμούς από τη μέση της κλίμακας και πάνω. Σε ό,τι αφορά τον τομέα σπουδών, τα στοιχεία από πολλά Ιταλικά ιδρύματα φανέρωσαν ότι οι καθηγητές στην Μηχανολογία έχουν την τάση να βαθμολογούν χαμηλότερα από ό,τι οι καθηγητές στις Ανθρωπιστικές σπουδές. Αν και αυτά τα σχέδια έχουν ήδη γίνει αντιληπτά από τους επαγγελματίες από την εμπειρία τους, είναι ενδιαφέρον να διαπιστώσει κανείς ότι ενισχύονται από στατιστικά δεδομένα. Ο βαθμολογικός πίνακας κατανομής που καταρτίστηκε για μια συγκεκριμένη ομάδα αναφοράς επιτρέπει την τοποθέτηση ενός βαθμού που απονεμήθηκε πρόσφατα στο πλαίσιο του, καθιστώντας έτσι πιο κατανοητό το επίπεδο της επίδοσης του φοιτητή και πιο εύκολη τη σύγκρισή του με το επίπεδο άλλων

φοιτητών σε παρόμοια θέση σε άλλα πλαίσια.

Δεύτερο βήμα στην εφαρμογή της βαθμολογικής κλίμακας του ECTS ήταν ο διαχωρισμός της καμπύλης στατιστικής κατανομής σε πέντε τμήματα (Ψηλότερο 10%, επόμενο 25%, επόμενο 30%, επόμενο 25%, χαμηλότερο 10%) τα οποία καλούνται επίσης A, B, C, D, E, που θα μπορούσαν να γίνουν εργαλείο για την άμεση μετάφραση των βαθμών ενός προγράμματος σπουδών κάποιας χώρας/ιδρύματος σε ένα παρόμοιο πρόγραμμα σπουδών μιας άλλης χώρας/ιδρύματος. Για παράδειγμα, εάν, βάσει των στατιστικών δεδομένων, σε ένα Γαλλικό πρόγραμμα σπουδών ο βαθμός 14 δίδονταν στο ψηλότερο 10% των φοιτητών, τότε ο βαθμός A του ECTS θα μπορούσε να συμπεριληφθεί στο πιστοποιητικό αναλυτικής βαθμολογίας του φοιτητή δίπλα στο βαθμό 14. Με αυτόν τον τρόπο ο Γαλλικός βαθμός 14 κατανοούνταν ως ένας από τους καλύτερους βαθμούς που απονεμήθηκαν σε αυτό το πρόγραμμα, συγκρίσιμος με το βαθμό με παρόμοιο ποσοστό στον ίδιο θεματικό τομέα σε κάποια άλλη χώρα/ίδρυμα, όπου στο πλάι του είχε επίσης σημειωθεί το A - για παράδειγμα το 30 σε ένα Ιταλικό ίδρυμα.

Υπό το φως της εμπειρίας που σημειώθηκε με τη βαθμολογική κλίμακα 5 βαθμών του ECTS τα τελευταία χρόνια, μπορεί να ειπωθεί ότι το δεύτερο βήμα που περιγράφηκε παραπάνω αποδείχθηκε πολύ πιο φιλόδοξο και δύσκολο να εφαρμοστεί ιδιαίτερα στα εθνικά βαθμολογικά συστήματα με πέντε ή λιγότερους μόνο προβιβάσιμους βαθμούς, οι οποίοι δύσκολα θα μπορούσαν να ταιριάξουν στην προκαθορισμένη ποσοστιαία δομή που παρέχεται από την κλίμακα του ECTS. Στην πραγματικότητα, η χρήση της κλίμακας του ECTS από τα Ευρωπαϊκά ιδρύματα είναι σχετικά περιορισμένη.

Απλοποιημένο σύστημα: ο Πίνακας βαθμολογίας ECTS

Προκειμένου να απλοποιηθεί η διαδικασία, και έχοντας πάντα ως στόχο να γίνουν οι Ευρωπαϊκοί βαθμοί πιο διαφανείς,

προτείνουμε τη χρήση ενός «πίνακα βαθμολογίας ECTS» που επικεντρώνεται στο πρώτο στάδιο της βαθμολογικής κλίμακας 5 βαθμών. Έτσι, τα ιδρύματα χρειάζεται μόνο να παρέχουν σε μια τυποποιημένη μορφή πίνακα τη στατιστική κατανομή των βαθμών τους. Επομένως, η βαθμολογική κλίμακα του ECTS που βασίζεται σε μια προκαθορισμένη ποσοστιαία δομή αντικαθίσταται από έναν

απλό στατιστικό πίνακα που συμπληρώνεται για κάθε πρόγραμμα ή για κάθε ομάδα ομοιογενών προγραμμάτων.

Με άλλα λόγια, αντί να προσπαθούμε να ταιριάξουμε τις υπάρχουσες βαθμολογικές πρακτικές σε μια τυποποιημένη κλίμακα κατανομής, τα πανεπιστήμια αρκεί μόνο να προσδιορίσουν το ακριβές ποσοστό των φοιτητών στους οποίους έχει απονεμηθεί ο κάθε «τοπικός» βαθμός.

Για παράδειγμα:

Εθνικός/ιδρυματικός βαθμός		
Εθνικός / ιδρυματικός βαθμός	Συνολικός αριθμός ατόμων από την ομάδα αναφοράς που τους χορηγήθηκε βαθμολογία	Ποσοστό του συνολικού αριθμού
10	50	5%
9	100	10%
8	350	35%
7	300	30%
6	200	20%
	1.000	100%

Αυτός ο **πίνακας βαθμολογίας ECTS** μπορεί να καταρτιστεί για εθνικές βαθμολογικές κλίμακες κάθε μεγέθους, με στοιχεία που αφορούν μια δεδομένη ομάδα αναφοράς και τα οποία είναι διαθέσιμα στα μητρώα των ιδρυμάτων. Με την εισαγωγή του στα Πιστοποιητικά Αναλυτικής Βαθμολογίας και στα Παραρτήματα Διπλώματος των φοιτητών,

θα διευκολύνεται η ερμηνεία κάθε βαθμού που απονέμεται στους φοιτητές και δεν θα απαιτείται περαιτέρω υπολογισμός.

Ο νέος **πίνακας βαθμολογίας ECTS** επιτρέπει πιο άμεση σύγκριση δύο ή περισσότερων βαθμολογικών συστημάτων και κουλτούρας. Αυτό φαίνεται και από ένα άλλο παράδειγμα:

Εθνικό / ιδρυματικό βαθμολογικό σύστημα χώρας / σύστημα A	Βαθμολογικό ποσοστό*	Εθνικό / διεθνές βαθμολογικό σύστημα χώρας / σύστημα B	Βαθμολογικό ποσοστό*
30 cum laude	5,6%	1	20%
30	15,7%	2	35%
29	0,5%	3	25%
28	12,3%	4	20%
27	11,8%		
26	9,0%		
25	8,2%		
24	11,3%		
23	2,7%		
22	6,0%		
21	2,3%		
20	5,7%		
19	1,9%		
18	6,9%		
Σύνολο	100%		100%

* Βάσει του συνολικού αριθμού των βαθμών που απονεμήθηκαν στο σχετικό πρόγραμμα τίτλων κατά τα δύο προηγούμενα έτη.

Από αυτό το παράδειγμα, βλέπουμε ότι το 30 που απονεμήθηκε στην κλίμακα A θα πρέπει να μετατραπεί σε 1 στην κλίμακα B. Ο βαθμός 2 της B θα μεταφραστεί στους βαθμούς 26-29 (μέσος όρος 27) στη χώρα ή το σύστημα A.

Εν κατακλείδι, ο πίνακας βαθμολογίας πίνακας ECTS επιτρέπει την απλή, διαφανή ερμηνεία και μετατροπή των βαθμών από το ένα σύστημα ή πλαίσιο στο άλλο, και κατά συνέπεια αντιμετωπίζει δίκαια το επίπεδο της ακαδημαϊκής επίδοσης όλων των εκπαιδευόμενων. Όταν χρησιμοποιείται σωστά, γεφυρώνει τα διαφορετικά βαθμολογικά συστήματα όπως και τις διαφορετικές κουλτούρες στον Ευρωπαϊκό Χώρο Ανώτατης Εκπαίδευσης και παραπέρα.

Για να χρησιμοποιήσετε τον **πίνακα βαθμολογίας ECTS** πρέπει να ακολουθήσετε τα παρακάτω βήματα:

- 1 Προσδιορίστε την ομάδα αναφοράς για την οποία θα υπολογιστεί η κατανομή των βαθμών (συνήθως ένα πρόγραμμα σπουδών, αλλά σε μερικές περιπτώσεις μια ευρύτερη ή διαφορετική ομάδα φοιτητών όπως μια Σχολή ή ένας τομέας – π.χ. Ανθρωπιστικές σπουδές).
- 2 Συγκεντρώστε όλους τους βαθμούς που απονεμήθηκαν σε μια περίοδο δύο (τουλάχιστον) ακαδημαϊκών ετών για την ομάδα αναφοράς που έχετε προσδιορίσει.
- 3 Υπολογίστε την κατανομή των βαθμών σε ποσοστιαίους όρους για την ομάδα αναφοράς.
- 4 Συμπεριλάβετε τον βαθμολογικό ποσοστιαίο πίνακα του προγράμματος σπουδών σας σε κάθε Πιστοποιητικό Αναλυτικής αθμολογίας / Παράρτημα Διπλώματος.

5.- Για τη μεταφορά, συγκρίνετε τον ποσοστιαίο πίνακα του προγράμματος σπουδών του άλλου ιδρύματος με τον δικό σας. Οι επιμέρους βαθμολογίες μπορούν να μετατραπούν βάσει αυτής της σύγκρισης.

Τα πρώτα τέσσερα βήματα της διαδικασίας

αφορούν όλα τα προγράμματα και αποτελούν σαφώς διοικητικά καθήκοντα. Ο ακαδημαϊκός υπεύθυνος για τη μεταφορά των πιστωτικών μονάδων μπορεί να εμπλακεί στο πέμπτο στάδιο οπότε και θεσπίζονται οι κατευθυντήριες γραμμές για τη μετατροπή των βαθμών.

Παράρτημα 4

Βασικά έγγραφα

Σε αυτόν τον οδηγό περιλαμβάνονται οι τυποποιημένες φόρμες του Εντύπου Αίτησης φοιτητή, της Συμφωνίας Σπουδών, της Συμφωνίας Πρακτικής Άσκησης, του Πιστοποιητικού Αναλυτικής Βαθμολογίας και το σχεδιάγραμμα του Παραρτήματος Διπλώματος. Παραδείγματα επικαιροποιημένων και συμπληρωμένων εντύπων καθώς και ενημερωτικών οδηγιών σπουδών μπορείτε να βρείτε στο διαδίκτυο στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc48_en.htm.

Στην ίδια διεύθυνση μπορείτε επίσης να βρείτε και άλλα χρήσιμα έγγραφα, όπως ένα έντυπο σχεδιασμού μιας εκπαιδευτικής ενότητας μαθημάτων ή ένα έντυπο για τον έλεγχο του φόρτου εργασίας μιας εκπαιδευτικής συνιστώσας.

Επισημαίνουμε ότι στην παρούσα μετάφραση τα βασικά έγγραφα του ECTS έχουν διατηρηθεί στην Αγγλική γλώσσα και στη μορφή που έχουν στο Αγγλικό πρωτότυπο (σ.τ.Μ.).

Lifelong Learning Programme

LIFELONG LEARNING PROGRAMME / ERASMUS – ECTS STUDENT APPLICATION FORM

(Photograph)

ACADEMIC YEAR: 20.../20...

FIELD OF STUDY:.....

This application should be completed in BLACK and BLOCK letters in order to be easily copied and/or telefaxed.

SENDING INSTITUTION: Name and full address: _____

Departmental coordinator – name, telephone and fax numbers, e-mail :

Institutional coordinator – name, telephone and fax numbers, e-mail :

STUDENT'S PERSONAL DATA

(to be completed by the student applying)

Family name:

Date of birth:

Sex: ...M/F.... Nationality:

e-mail address:.....

Current address:

.....

.....

.....

Current address is valid until:

Tel. no (incl. country code nr.):

First name (s):

.....

.....

Place of birth:.....

Permanent address (if different):

.....

.....

.....

.....

Tel:

LIST OF INSTITUTIONS WHICH WILL RECEIVE THIS APPLICATION FORM (in order of preference):

Institution	Country	Period of study		Duration of stay (months)	No. of expected ECTS credits
		From	To		
1.....					
2.					
3.					

Name of student:

Sending institution : Country :

Briefly state the reasons why you wish to study abroad:.....

.....

.....

LANGUAGE COMPETENCE Note: A proof of knowledge of the receiving institution's language of instruction should be submitted

Mother tongue:Language of instruction at home institution (if different):				
Other languages	I have sufficient knowledge to follow lectures		I need some extra preparation	
	YES	NO	YES	NO
.....	☐	☐	☐	☐
.....	☐	☐	☐	☐
.....	☐	☐	☐	☐
.....	☐	☐	☐	☐

WORK EXPERIENCE RELATED TO CURRENT STUDY (if relevant)

Work experience / position	Firm /organization	Dates	Country
.....			
.....			
.....			

PREVIOUS AND CURRENT STUDY

Diploma/degree for which you are currently studying:

Number of higher education study years prior to departure abroad:

Have you already been studying abroad ? Yes ☐ No ☐

If Yes, when? at which institution ?

The attached Transcript of records includes full details of previous and current higher education study. Details not known at the time of application will be provided at a later stage.

Student's Signature.....		Date:.....
RECEIVING INSTITUTION		
We hereby acknowledge receipt of the application, the proposed learning agreement and the candidate's Transcript of records.		
The above-mentioned student is ☐ provisionally accepted at our institution		
☐ not accepted at our institution		
Departmental coordinator's signature	Institutional coordinator's signature	
.....		
Date:	Date:	

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

LIFELONG LEARNING PROGRAMME/ ERASMUS – ECTS

LEARNING AGREEMENT

ACADEMIC YEAR: 20.../20... STUDY PERIOD: from..... to.....

FIELD OF STUDY:

Name of student:
 Student's e-mail address:
 Sending Institution: Country:

DETAILS OF THE PROPOSED STUDY PROGRAMME ABROAD/LEARNING AGREEMENT

Receiving institution: Country:

Course unit code (if any) and page no. of the information package	Course unit title (as indicated in the course catalogue)	Semester (autumn/spring)	Number of ECTS credits
.....			
.....			
.....			
.....			
.....			
.....			
.....			
.....			
.....			

Student's signature Date:

SENDING INSTITUTION

We confirm that the learning agreement is accepted.

Departmental coordinator's signature

Institutional coordinator's signature

.....

.....

Date:

Date:

RECEIVING INSTITUTION

We confirm that the learning agreement is accepted.

Departmental coordinator's signature

Institutional coordinator's signature

.....

.....

Date:

Date:

Sending Institution:

CHANGES TO ORIGINAL LEARNING AGREEMENT (to be filled in ONLY if appropriate)

[illegible]

If necessary, continue this list on a separate sheet

Student's signature **Date:**

SENDING INSTITUTION

We confirm that the above-listed changes to the initially accepted learning agreement are approved.

Departmental coordinator's signature

Institutional coordinator's signature

.....

.....

Date:

Date:

RECEIVING INSTITUTION

We confirm that the above-listed changes to the initially accepted learning agreement are approved.

Departmental coordinator's signature

Institutional coordinator's signature

.....

.....

Date:

Date:

Lifelong Learning Programme

LIFELONG LEARNING PROGRAMME/ ERASMUS – ECTS

TRAINING AGREEMENT and QUALITY COMMITMENT

I. DETAILS OF THE STUDENT

Name of the student:
Subject area: Academic year :
Degree :
Sending institution: Country :

II. DETAILS OF THE PROPOSED TRAINING PROGRAMME ABROAD

Host organisation:
Planned dates of start and end of the placement period: from till : (..... months)
Knowledge, skills and competence to be acquired:.....
Detailed programme of the training period:
Tasks of the student:.....
Monitoring and evaluation plan:

III. COMMITMENT OF THE THREE PARTIES

By signing this document the student, the sending institution and the host organisation confirm that they will abide by the principles of the Quality Commitment for Erasmus student placements set out in the document below.	
The student	
Student's signature:	Date:.....
The sending institution	
We confirm that this proposed training programme agreement is approved. On satisfactory completion of the training programme the institution will award ECTS credits and will record the training period in the Diploma Supplement.	
Coordinator's signature:	Date:
The host organisation	
We confirm that this proposed training programme is approved. On completion of the training programme the organisation will issue a Certificate to the student.	

Coordinator's signature:

Date:

QUALITY COMMITMENT

For Erasmus student placements

This Quality Commitment replicates the principles of the European Quality Charter for Mobility

THE SENDING HIGHER EDUCATION INSTITUTION* UNDERTAKES TO:

Define the **learning outcomes** of the placement in terms of the knowledge, skills and competencies to be acquired

Assist the student in **choosing** the appropriate host organisation, project duration and placement content to achieve these learning outcomes

Select students on the basis of clearly defined and transparent criteria and procedures and sign a **placement contract** with the selected students.

Prepare students for the practical, professional and cultural life of the host country, in particular through language training tailored to meet their occupational needs

Provide **logistical support** to students concerning travel arrangements, visa, accommodation, residence or work permits and social security cover and insurance

Give **full recognition** to the student for satisfactory completed activities specified in the Training Agreement

Evaluate with each student the personal and professional development achieved through participation in the Erasmus programme

THE SENDING INSTITUTION* AND HOST ORGANISATION JOINTLY UNDERTAKE TO:

Negotiate and agree a tailor-made **Training Agreement** (including the programme of the placement and the recognition arrangements) for each student and the adequate mentoring arrangements

Monitor the progress of the placement and take appropriate action if required

THE HOST ORGANISATION UNDERTAKES TO:

Assign to students **tasks and responsibilities** (as stipulated in the Training Agreement) to match their knowledge, skills, competencies and training objectives and ensure that appropriate equipment and support is available

Draw a **contract or equivalent document** for the placement in accordance with the requirements of the national legislation

Appoint a mentor to advise students, help them with their integration in the host environment and monitor their training progress

Provide **practical support** if required, check appropriate insurance cover and facilitate understanding of the culture of the host country

THE STUDENT UNDERTAKES TO:

Comply with all **arrangements** negotiated for his/her placement and to do his/her best to make the placement a success

Abide by the **rules and regulations** of the host organisation, its normal working hours, code of conduct and rules of confidentiality

Communicate with the sending institution about any problem or changes regarding the placement

Submit a report in the specified format and any required supporting documents at the end of the placement

* In the event that the higher education institution is integrated in a consortium, its commitments may be shared with the co-ordinating organisation of the consortium

ERASMUS STUDENT CHARTER

The status of 'Erasmus student' applies to students who satisfy the Erasmus eligibility criteria and who have been selected by their university* to spend an Erasmus period abroad – either studying at an eligible partner university or carrying out a placement in an enterprise or other appropriate organisation. For study mobility, both universities must have an Erasmus University Charter awarded by the European Commission. For placement in enterprise the home university must hold an extended Erasmus University Charter (i.e. also covering rights and obligations relating to placements).

As an Erasmus student, you are entitled to expect:

- Your home and host universities to have an inter-institutional agreement.
- The sending and receiving institutions to sign with you and before you leave a Learning/Training Agreement setting out the details of your planned activities abroad, including the credits to be achieved.
- Not to have to pay fees to your host university for tuition, registration, examinations, access to laboratory and library facilities during your Erasmus studies.
- Full academic recognition from your home university for satisfactorily completed activities during the Erasmus mobility period, in accordance with the Learning/Training Agreement.
- To be given a *transcript of records* at the end of your activities abroad, covering the studies/work carried out and signed by your host institution/enterprise. This will record your results with the credits and grades achieved. If the placement was not part of the normal curricula, the period will at least be recorded in the *Diploma Supplement*.
- to be treated and served by your host university in the same way as their home students.
- to have access to the Erasmus University Charter and European Policy Statement of your home and host universities.
- Your student grant or loan from your home country to be maintained while you are abroad.

As an Erasmus student, you are expected to:

- Respect the rules and obligations of your *Erasmus grant agreement* with your home university or your National Agency.
- Ensure that any changes to the Learning/Training Agreement are agreed in writing with both the home and host institutions immediately they occur.
- Spend the full study/placement period as agreed at the host university/enterprise, including undergoing the relevant examinations or other forms of assessment, and respect its rules and regulations. Write a report on your Erasmus study/placement period abroad when you return and provide feedback if requested by your home university, the European Commission or the National Agency.

If you have a problem:

- Identify the problem clearly and check your rights and obligations.
- Contact your departmental coordinator for Erasmus and use the formal appeals procedure of your home university if necessary.

If you remain dissatisfied, contact your National Agency.

*"University" means any type of higher education institution which, in accordance with national legislation or practice, offers recognised degrees or other recognised tertiary level qualifications, or vocational education or training at tertiary level.

GENERAL CONDITION

Article 1: Liability

Each party of this agreement shall exonerate the other from any civil liability for damages suffered by him or his staff as a result of performance of this agreement, provided such damages are not the result of serious and deliberate misconduct on the part of the other party or his staff.

The UK National Agency, the European Commission or their staff shall not be held liable in the event of a claim under the agreement relating to any damage caused during the execution of the placement. Consequently, the UK National Agency or the European Commission shall not entertain any request for indemnity of reimbursement accompanying such claim.

Article 2: Termination of the Contract

In the event of failure by the beneficiary to perform any of the obligations arising from the agreement, and regardless of the consequences provided for under the applicable law, the institution is legally entitled to terminate or cancel the agreement without any further legal formality where no action is taken by the beneficiary within one month of receiving notification by registered letter.

If the beneficiary terminates the agreement before its agreementual end or if he/she fails to follow the agreement in accordance with the rules, he/she will have to refund the amount of the grant already paid.

In case of termination by the beneficiary due to "force majeure", i.e. an unforeseeable exceptional situation or event beyond the beneficiary's control and not attributable to error or negligence on his/her part, the beneficiary will be entitled to receive the amount of the grant corresponding to the actual time of the placement. Any remaining funds will have to be refunded.

Article 3: Data Protection

All personal data contained in the agreement shall be processed in accordance with Regulation (EC) No 45/2001 of the European Parliament and of the British Council on the protection of individuals with regard to the processing of personal data by the Community institutions and bodies and on the free movement of such data. Such data shall be processed solely in connection with the implementation and follow-up of the agreement by the sending institution, the National Agency and the European Commission, without prejudice to the possibility of passing the data to the bodies responsible for inspection and audit in accordance with Community legislation (Court of Auditors or European Antifraud Office (OLAF)).

The beneficiary may, on written request, gain access to his personal data and correct any information that is inaccurate or incomplete. He/she should address any questions regarding the processing of his/her personal data to the sending institution and/or the National Agency. The participant may lodge a complaint against the processing of his personal data with the Information Commissioner's Office with regard to the use of these data by the sending institution, the National Agency, or to the European Data Protection Supervisor with regard to the use of the data by the European Commission.

Article 4: Checks and Audits

The parties of the agreement undertake to provide any detailed information requested by the European Commission, the UK National Agency or by any other outside body authorised by the European Commission or the UK National Agency to check that the Placement and the provisions of the agreement are being properly implemented.

LIFELONG LEARNING PROGRAMME / ERASMUS – ECTS

TRANSCRIPT OF RECORDS

ACADEMIC YEAR: 20...../20.....

FIELD OF STUDY:

NAME OF SENDING INSTITUTION: Faculty/ Department ECTS departmental coordinator: Tel.: Fax: E-mail:
NAME OF STUDENT:First Name: Date and place of birth: Sex : M/F Matriculation date: Matriculation number: E-MAIL ADDRESS:
NAME OF RECEIVING INSTITUTION: Faculty/ Department of ECTS departmental coordinator: Tel: Fax: E-mail:

Course Unit Code (1)*	Title of the course unit	Duration of course unit (2)*	Local grade (3)*	ECTS credits (4)*
.....				
.....				
.....				
.....				
to be continued on a separate sheet				Total :

*(1) (2) (3) (4) see explanation on back page

Date:

Signature of registrar/ dean

Administration officer:..... Stamp of institution:.....

NB: This document is not valid without the signature of the registrar/dean/administration officer and the official stamp of the institution

(1) Course unit code : Refer to the ECTS Course catalogue

(2) Duration of course unit :

Y = 1 academic year

1S= 1 semester

1T=1 term/trimester

2S= 2 Semesters

2T=2 terms/trimesters

(3) Grading:

a) Description of the institutional grading system:

b) Grading distribution in the department or programme (please specify) (For this section please refer to ECTS Users' Guide, Annex 3)

(4) ECTS credits :

1 academic year = 60 credits

1 semester = 30 credits

1 term/trimester = 20 credits

THE DIPLOMA SUPPLEMENT

This Diploma Supplement follows the model developed by the European Commission, Council of Europe and UNESCO/CEPES. The purpose of the supplement is to provide sufficient independent data to improve the international 'transparency' and fair academic and professional recognition of qualifications (diplomas, degrees, certificates etc.). It is designed to provide a description of the nature, level, context, content and status of the studies that were pursued and successfully completed by the individual named on the original qualification to which this supplement is appended. It should be free from any value judgments, equivalence statements or suggestions about recognition. Information in all eight sections should be provided. Where information is not provided, an explanation should give the reason why.

1. INFORMATION IDENTIFYING THE HOLDER OF THE QUALIFICATION

1.1 Family name(s):

1.2 Given name(s):

1.3 Date of birth (*day/month/year*):

1.4 Student identification number or code (*if available*):

2. INFORMATION IDENTIFYING THE QUALIFICATION

2.1 Name of qualification and (*if applicable*) title conferred (*in original language*):

2.2 Main field(s) of study for the qualification:

2.3 Name and status of awarding institution (*in original language*):

2.4 Name and status of institution (*if different from 2.3*) administering studies (*in original language*):

2.5 Language(s) of instruction/examination:

3. INFORMATION ON THE LEVEL OF THE QUALIFICATION

3.1 Level of qualification:

3.2 Official length of programme:

3.3 Access requirements(s)

4. INFORMATION ON THE CONTENTS AND RESULTS GAINED

4.1 Mode of study:

4.2 Programme requirements:

4.3 Programme details: (e.g. modules or units studied), and the individual grades/marks/credits obtained:

(if this information is available on an official transcript this should be used here)

4.4 Grading scheme and, if available, grade distribution guidance:

4.5 Overall classification of the qualification *(in original language)*:

5. INFORMATION ON THE FUNCTION OF THE QUALIFICATION

5.1 Access to further study:

5.2 Professional status *(if applicable)*:

6. ADDITIONAL INFORMATION

6.1 Additional information:

6.2 Further information sources:

7. CERTIFICATION OF THE SUPPLEMENT

7.1 Date:

7.2 Signature:

7.3 Capacity:

7.4 Official stamp or seal:

8. INFORMATION ON THE NATIONAL HIGHER EDUCATION SYSTEM

(N.B. Institutions who intend to issue Diploma Supplements should refer to the explanatory notes that explain how to complete them.)

Παράρτημα 5

Επισκόπηση των εθνικών κανονισμών σχετικά με τον αριθμό των ωρών μάθησης ανά ακαδημαϊκό έτος

Χώρες	Ώρες/ ακαδημαϊκό έτος	Ώρες/ πιστωτικές μονάδες	Καθεστώς της δημοσίευσης
Αυστρία	1500 ώρες	25 ώρες	Νόμος
Βέλγιο (Fl)	1500/1800 ώρες	25/30 ώρες	Διάταγμα (νόμος σε Φλαμανδικό επίπεδο)
Βέλγιο (Fr)	1440 ώρες	24 ώρες	Διάταγμα (νόμος της Γαλλικής Κοινότητας)
Δημοκρατία της Τσεχίας	1500/1800 ώρες	25/30 ώρες	Ορθή πρακτική, Σύσταση των βασικών χαρακτηριστικών του ECTS.
Κύπρος	1500/1800 ώρες	25/30 ώρες	Νέος νόμος για την Ανώτατη Εκπαίδευση (υπό αναθεώρηση το 2008)
Δανία	1650 ώρες	27/28 ώρες	Επιστολές από το Υπουργείο
Εσθονία	1560 ώρες	26 ώρες	Νομική πράξη του Πανεπιστημίου
Φινλανδία	1600 ώρες	27 ώρες	Πράξη του Συμβουλίου του Κράτους
Γαλλία	1650 ώρες	25/30 ώρες	Σύσταση από τη σύνοδο των Προέδρων των Πανεπιστημίων
Γερμανία	1800 ώρες	30 ώρες	KMK (Kultusministerkonferenz = Τακτική Διάσκεψη των Υπουργών της Ομοσπονδίας Κρατών). Στοιχείο Πιστοποίησης.
Ελλάδα	1500/1800 ώρες	25/30 ώρες	Υπουργική Απόφαση
Ουγγαρία	1620/1800 ώρες	30 ώρες	Πράξη Ανώτατης Εκπαίδευσης και προσαρτημένο Κυβερνητικό Διάταγμα
Ισλανδία	1500/2000 ώρες	25/33 ώρες	Καμία δημοσίευση, αλλά συνεννόηση μεταξύ πανεπιστημίων
Ιρλανδία		20/30 ώρες	Σύσταση για τις αρχές και τις επιχειρησιακές κατευθυντήριες γραμμές που σχεδιάστηκαν από την Εθνική Αρχή Τίτλων σπουδών/ Προσόντων της Ιρλανδίας
Ιταλία	1500 ώρες	25 ώρες	Υπουργικά Διατάγματα
Λετονία	1600 ώρες		Νόμος
Λιθουανία	1600 ώρες		Νόμος και Διάταγμα
Μάλτα	1500 ώρες	25 ώρες	Στην Εκπαιδευτική πράξη, 2004 και επικουρική νομοθεσία
Ολλανδία	1680 ώρες	28 ώρες	Νόμος
Πορτογαλία	1500/1680 ώρες	25/28 ώρες	Διάταγμα 42/2005 της 22ας Φεβρουαρίου.
Νορβηγία	Δεν προβλέπεται εύρος ανά ακαδημαϊκό έτος/ απόφαση πανεπιστημίων	Δεν προβλέπεται εύρος ανά πιστωτική μονάδα	Νόμος
Πολωνία	1500/1800 ώρες	25/30 ώρες	Διάταγμα
Ρουμανία	1520/1640 ώρες	25/27 ώρες	Διαταγή του Υπουργείου Παιδείας (από το 1999)
Σλοβακία	Δεν προβλέπεται εύρος ανά ακαδημαϊκό έτος	25/30 ώρες	Ορθή πρακτική, Σύσταση των βασικών χαρακτηριστικών του ECTS
Σλοβενία	1500/1800 ώρες	25/30 ώρες	Νόμος (2004)
Ισπανία	1500/1800 ώρες	25/30 ώρες	Βασιλικό Διάταγμα (νόμος)

Σουηδία	1600 ώρες	26/27 ώρες	Διάταγμα Ανώτατης Εκπαίδευσης (Κυβερνητική νομοθεσία) που ορίζει τις σπουδές πλήρους φοίτησης για 40 εβδομάδες
Ελβετία	1500/1800 ώρες	25/30 ώρες	Διάσκεψη Ελβετικών Πανεπιστημίων (SUC) Κανονισμός για την εφαρμογή της Μπολόνια
Τουρκία	1500/1800 ώρες		Νόμος
Ηνωμένο Βασίλειο	1200-1800 ώρες	20 ώρες	Εθνικά Πλαίσια Τίτλων σπουδών/ Προσόντων (και Πιστωτικών Μονάδων)

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Οδηγός για τους Χρήστες του ECTS

Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

2009 — 60 pp. — 18.2 x 25.7 cm

ISBN: 978-92-79-09728-7

doi: 10.2766/88064